

Møte for lukkede dører, Stortinget 24. juni 1935, ettermiddag

Møte for lukkede dører i Stortinget
den 24. juni 1935 kl. 17.15.

President: Hambro.

Dagsorden:

Fortsatt behandling av de på formiddagens dagsorden opførte saker.

Man fortsatte behandlingen av

Sak nr. 7.

Innstilling fra finans- og tollkomiteen om tollavgifter fra 1 juli 1935 (Budgett-innst. S. nr. 161).

H. Halvorsen: Det gjelder l.nr. 168 i tolltariffen, og såvidt jeg har forstått etter konferanse med komiteens formann, skulde det nu være det riktige tidspunkt til å opta et spørsmål som er nokså utførlig behandlet i proposisjonen, nemlig toll på sink. Dette spørsmål er som sagt nokså utførlig behandlet i proposisjonen, så jeg skal være så kort som det er mulig. Det fremgår av proposisjonen at firmaene Den norske Sinkhvittfabrikk og Norske Sinkprodukter A/S har innsendt et andragende om forhøielse av tollen fra 5 til 7 øre pr. kg., med andre ord til den toll som sinkhvitten var belastet med til 1927. Det fremholdes bl.a. her i proposisjonen, at ifølge skrivelse fra disse firmaer var der i 1930 importert 140 tonn sinkhvitt, mens den samme import i 1933 var steget til 780 tonn. Forholdet er det, etter de opplysninger jeg har fått, at den ene fabrikk er stanset i disse dager, og den annen skal nedlegge arbeidet ialfall for iår, i august måned. Det dreier sig her om en arbeidsstyrke på 65 mann. Nu er jeg for mitt vedkommende ikke noen særlig tilhenger av tollforhøielser av noen slags, men jeg må erklære mig enig i det som blev uttalt av hr. Hornsrud - jeg tror det var lørdag - at prinsippene får man se vekk fra av og til slik som sakene har utviklet seg. Og for øvrig kan det jo til en viss grad sies at dette er ikke en prinsippsak for så vidt som vi allerede har en toll på 5 øre, spørsmålet er bare om tollen skal være så pass stor at den kan beskytte innenlandsk produksjon. Det ser ut til etter stigningen av importen, at det er meget berettiget, det som fremholdes fra fabrikkene, at markedet på grunn av importen er så overfylt av denne vare at fabrikkene, som sitter inne med kolossale lagre, ikke kan fortsette fabrikkasjonen. Det opplyses her på side 29 annen spalte, at foruten den rene arbeidskraft, disse 65 mann, som brukes i fabrikkene, gjelder det også en hel del emballasjearbeidere, som dreier sig om tilsammen for treverk og arbeidslønn 130 000 kroner, som naturligvis forskjellige andre utenom fabrikkene har interesse av. Den ene fabrikk lager forresten denne emballasje selv, mens den annen bestiller den hos andre firmaer eller snekkere. Det er jo ikke så liten interesse som står bak her. Når man tenker på at i de siste par-tre år har jo nettopp all streben gått ut på å få i arbeide folk som er arbeidsledige, synes jeg dette skulde ligge i tråd med det som hr. Hornsrud nevnte lørdag, at man heller ikke kan lukke øinene igjen for den slags ting som her, hvor det gjelder om å holde oppe en innenlandsk produksjon.

Det opplyses for øvrig i dokumentene - jeg kan naturligvis ikke kontrollere riktigheten av det, men jeg går ut fra det er riktig, og departementet har heller ikke tatt avstand fra det - at det vilde ikke bety noen forøkelse av prisen på innenlandsk vare, mens det derimot naturligvis vil bety at den utenlandske vare sannsynligvis blir noe dyrere. Hvilken betydning det har for det økonomiske liv kan man naturligvis ikke uttale sig noe bestemt om, uten å ha undersøkt saken svært grundig, men jeg for mitt vedkommende tror at publikum i det hele tatt vil merke svært lite til en sånn forøkelse. Dette andragende er anbefalt av forskjellige institusjoner, bl.a. Norges Handelsstandsforbund, og det er gjennom Norges Industriforbund innsendt en uttalelse fra De norske Maling- og Lakkfabrikanterets forening, som begge anbefaler det. Det norske Sinkkompani pr. Odda uttaler at det naturligvis i forhold til den store produksjon av sink som de har der, ikke spiller noen avgjørende rolle om disse sinkhvittfabrikkene her er avtagere av den vare de fremstiller, men sånn som markedet stiller sig på enhver måte nu, mener også Odda Sinkkompani at enhver minskning i avtagelsen selvfølgelig vil virke også for dem. Ved siden av det er altså disse norske sinkhvittfabrikker avtagere av all slags sinkavfall og forskjellig som faller fra andre firmaer, og det er ting som kommer til nytte. Jeg synes at alt i alt ligger det slik til rette, at man må imøtekomme dette andragende om å få igjen den toll som sinkhvitten hadde før 1927. Jeg finner det også korrekt å nevne at firmaet Nielsen & Danielsen, som representerer ialfall et av de store utenlandske firmaer, naturligvis ikke kan anbefale dette, men det kan man jo egentlig heller ikke vente, at et agenturfirma som er representant for de utenlandske importører, skal være med og anbefale at deres agentur skal gå mindre bra. Jeg vil også nevne at departementet, som ikke kan anbefale en forhøielse, sier til slutt her at en tollforhøielse vil virke fordyrende for gummi-, kabel- og fyrstikkindustrien. Det står ikke noen nærmere begrunnelse for dette, men det står nu at det vil bli en fordyrelse, og jeg kan ikke danne mig noen annen mening om det enn at jeg har som et slags skjønn på de ting. Jeg tror jeg kanskje tør si at jeg har lite grand kjennskap både til kabel- og fyrstikkindustrien, da jeg selv har vært fyrstikkarbeider i mange år og for øvrig kjenner lite grand til kabelindustrien, men jeg tror ikke den betydning kan være så stor. Komiteen har ikke berørt dette, det vil si at den er vel enig med departementet her, og jeg kan naturligvis ikke opta forslag før jeg får høre uttalelser fra den ærede finansminister og finanskomiteen. Jeg vil ialfall henstille til finansministeren og komiteen å se velvillig på dette. Det er faktisk så at disse folk, som det her dreier sig om, sannsynligvis ialfall henimot halvparten av året vil bli arbeidsledige, hvis de ikke kan få denne tollbeskyttelse. For den ene fabrikkens vedkommende vil jeg få lov til å opplyse at den er anlagt for en tid siden, for et par års tid siden, tenker jeg, nettop i de fabrikkbygninger som er blitt nedlagt på grunn av innskrenkninger i fyrstikkindustrien, og det er delvis de samme arbeidere som der har fått arbeide. Skal de nu kastes ut i arbeidsløsheten igjen, er jeg ganske sikker på ialfall at der vil bli sorg og elendighet i mange hjem. Jeg vil få lov til å håpe på, at der kan komme imøtekommende uttalelser fra finansministeren og finanskomiteen.

Gram: Jeg hadde ventet at enten finansministeren eller et av komiteens medlemmer vilde tatt ordet etter hr. Halvorsens innlegg, og jeg vilde da sagt noen ord etterpå igjen, men da der ikke er blitt sagt noe fra det hold, må jeg få lov til å støtte hr. Halvorsens uttalelser. Jeg synes at departementets begrunnelse er nokså tynn, den er ikke noe overbevisende, og fra komiteens side har det jo ikke vært sagt et eneste ord, så man har ikke noen særlig sterke argumenter å føre i marken på den side. Derimot synes jeg der er svært meget i, hvad der er anført fra disse firmaer, som har søkt om å få denne rimelige sats igjen, de søker jo kun om å få de 7 øre pr. kg. som man hadde tidligere, og som man i 1923 ved den gjennomgående revisjon av tolltariffen man da foretok, blev enig om at de skulde beholde, men som ved et komiteforslag i 1927 blev nedsatt til 5 øre. Det er ikke bare disse 65 mann som er beskjeftiget ved disse anlegg, det er også en hel del som nyder godt av bedriften ved fabrikasjon av tønner og på annen måte, og jeg synes der her hadde vært en rimelig anledning til å støtte norske bedrifter, som lager en god vare og en meget nyttig vare, hvis der ikke kan anføres sterkere grunner imot det enn de som vi har fått oss forelagt her. Jeg håper derfor som hr. Halvorsen, at man vil se velvillig på det, og jeg så svært gjerne at man allerede i år kunde rette på forholdet. Hvis ikke, må man ialfall forsøke på å ta det op igjen så snart som mulig, fordi man her risikerer at det blir ikke så ganske få som blir gående arbeidsløse, hvis disse bedrifter må nedlegges, og hvis vi må importere denne nyttige vare utenlands fra. Fabrikkene sier jo også selv at det ikke skal bety noen prisforhøielse på denne vare her hjemme, om de får denne tollbeskyttelse.

Alvestad: Komiteen er enig i departementets konklusjon, at man ikke skal gjøre noen forandring i tollene her, og når komiteen ikke har sagt noe i dette tilfelle, så er det det samme tilfelle over alt hvor komiteen er enig med departementet. Om denne sak er der jo trykt flere sider i proposisjonen, så saken er utførlig nok behandlet, og der er fremlagt alle de grunner som ansøkerne anfører, og sakens forhistorie for øvrig. Det viser sig, at mens vi tidligere hadde 1 sinkhvittfabrikk, så har vi nu 2 sinkhvittfabrikker, og når der fra hr. Halvorsens og hr. Grams side tales om å få tollene op til det den var tidligere, så skal jeg bare opplyse om, at da Stortinget sist fastsatte denne toll, så var grunntollen 7 øre, men da hadde man ikke de tillegg som nu er, og vi hadde bare et gulltolltillegg på slutten - jeg tror det var ca. 10 pct., altså 7,7 øre, mens den effektive toll idag er 9 øre - den ligger altså betydelig over hvad tollene var på den tid man her påberoper sig. Den største import av sink foregår, som man ser av importstatistikken på side 33 fra Tyskland, hvor vi fikk 521 tonn i 1934 til en verdi av godt og vel kr. 240 000. Dessuten ser man at Den Norske Sinkproduksjon A/S opplyser at tollene i England er 10 pct. av prisen på Londons børs dagen før ankomsten av importskib til hvilken som helst britisk havn. Her er den nu ikke 10 pct., men godt og vel 25 pct., så sammenligningsgrunnlaget er jo ikke nettop opmuntrende for tolløkning. Videre har Norske sinkprodukter A/S en kontrakt som de har inngått med et tysk firma, A/S Grillo, for overtagelse av patent- og fremstillingsretten av de varemerker som står nevnt i proposisjonen, og for å få denne patent- og fremstillingsrett har de da gått med på, at Tyskland fremdeles skal få innføre ialfall 240 tonn sinkhvitt pr. år en bestemt tid. Det

vil si at halvparten av importen fra Tyskland er bundet. Ellers er det å si om sinkhvittproduksjonen, at de norske sinkhvittfabrikker opplyser at omsetningen i 1931 var 1 145 000 kg., i 1934 var den kommet op efter en jevn stigning til 1 654 000 kg. Som man ser, kan man i stigende utstrekning dekke sitt behov av sinkhvitt ved norsk produksjon. Det er en fremgang på disse 4 år på ca. 50 pct., og vilkårene for den norske produksjon skulde under disse omstendigheter ikke ligge så ugunstig an som man her vil gi det utseende av, og av den grunn er det at både departementet og komiteen har funnet ikke å ville gjøre noen forandring med tollene, og komiteen er enig.

Hognestad: Jeg er helt enig i det syn hr. Halvorsen fremholdt, angående denne produksjon. Komiteens innstilling er riktig nok enstemmig, men jeg hadde denne samme opfatning i komiteen også, uten at jeg fant grunn til å dissentere alene. Jeg vil imidlertid erklære, at hvis det blir optatt forslag, vil jeg stemme for det, for jeg finner at den produksjon som det her er tale om, behøver denne beskyttelse.

Hr. Myklebust inntok presidentplassen.

Th. Mowinckel: Jeg vil støtte den tanke at disse sinkhvittfabrikkene får den av hr. Halvorsen antydde tollforhøielse, og jeg vil stemme for et sådant forslag, som jeg absolutt anbefaler, da jeg har det inntrykk, at de har å kjempe med en del dumping i prisene fra utlandet. Jeg handler selv en del med den vare.

H. Halvorsen: Meget av det hr. Alvestad sa, er naturligvis riktig, og jeg vet at han kan både dette og mange andre lignende spørsmål så utmerket, at ingen her i salen kan legge an og diskutere med ham. Det han sa, er prinsipielt og på mange andre måter også helt riktig, men det faktum står fast at en fabrikk har stanset produksjonen for iår, og den annen skal stanse i august, og da er det et spørsmål om dette kan forsvares helt. Jeg skulde ikke si noe om det, hvis det gjaldt en vare som skulde betales så å si av det store almene folk til dagligdags, men dette vil ikke få den slags følger, og det er jo heller ikke anført av hr. Alvestad. Naturligvis kan et par øre pr. kg. for sinkhvitt ha litt å si; hvis man skal bruke mange hundre kg., blir det naturligvis noen øre av det; men selv for store forbrukere vil det ikke bety så forferdelig meget. Det er forskjell å legge på en vare som menneskene skal bruke så å si daglig. Det er kanskje riktig rent teoretisk sett, jeg kan ikke motbevise det hr. Alvestad sa, at det ikke ligger så ugunstig an for denne fabrikkasjon nu, men i virkeligheten ligger det ugunstig an. Markedet er overfylt på grunn av dumping fra England og Polen, det kan man ikke godt komme fra. - Da jeg har fått tilslutning både her fra talerstolen og underhånden fra en rekke representanter, tillater jeg mig å opta forslag. I proposisjonen side 29 står det: "L.nr. 168, blyhvitt, sinkhvitt og alle andre ikke annensteds nevnte tørre farver 1 kg. kr. 0,05." Jeg vil der foreslå at det istedenfor kr. 0,05 skal stå kr. 0,07.

Presidenten refererte framlegget frå H. Halvorsen.

Røysting:

Ved alternativ røysting millom tilrådinga og framlegget frå H. Halvorsen vart tilrådinga vedteken mot 58 røyster.

Hr. Hambro inntok på ny presidentplassen.

Videre var innstillet:

Fruktar (trefruktar) og bær:

-
5. fruktar, nedlagt på annen måte enn under 3 og 4 nevnt, herunder også ananas, aprikoser, ferskner, plommer og pærer i metallbokser, selv om de er tilsatt med sukker:
- a. aprikospulp, uten tilsetning av sukker, i emballasjer som med sitt innhold veier minst 5 kg., 1 kg. kr. 0,40.
 - b. eller, 1 kg. kr. 0,60.
- Anm. Nr. 4 og 5 a. og b. fortolles med nærmeste innpakning.

Grønnsaker:

1. friske, med nærmeste innpakning:

c. som nu.

Anm. Tomater inngår tollfritt i tiden fra 1 januar til 30 april, artisjokker i tiden 1 desember til 31 mai og asparges i tiden fra 15 november til 30 april.

Tolldepartementet kan i særlige tilfelle bestemme, at tomater også inngår tollfritt i desember fra den 1 eller en senere datum.

Jord og ler samt arbeider derav:

4. fliser:
- a. 15 mm. tykke og derover.
 - 1. som nu.
 - 2. som nu.
 - b. som nu.

Votering:

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

Klær og vevde varer forarbeidede artikler, som ikke annensteds i tariffen er oppført:

- I. gjennomtrukket av eller overstrøket med olje, ferniss, gummi eller desslike eller forferdiget av sådant tøy, likeledes med overdrag av celluloid:
- a. som nu.
 - b. som nu.
 - c. oljeklær av annet stoff.
 - 1. når dette veier 100 gram eller derover pr. halv meter i kvadrat, 1 kg. kr. 0,60.

2. andre, 1 kg. kr. 1,20.

d. som nu.

Anm. Forsåvidt vekten av ytterstoffet av de under littera c. henhørende varer ikke med tilstrekkelig nøiaktighet kan anslås, henføres varen under littera c. 2.

Five: Der er et mindretall i komiteen, bestående av Bruun, Five og Rong, som stemmer imot den foreslåtte opdeling av I c. "oljeklær av annet stoff". Det er nu tre grupper av oljeklær: Den gruppe hvor stoffet til dels er silke, har en grunntoll på 10 kroner, det er de fineste saker, gruppe B hvor stoffer er ganske eller til dels av ull, har kr. 2,60 i grunntoll, og endelig er det de billige oljeklær under c. oljeklær av annet stoff, som hittil har hatt en grunntoll på 60 øre. Det er de store forbruksartikler som kommer under denne post, de billige oljeklær. Nu er forholdet det, at det også innen denne gruppe, de billige oljeklær, er varer som er tyngre pr. kvadratmeter, og det er varer som er lettere pr. kvadratmeter, hvorved tollbeskyttelsen kan komme til å falle noe ulikt på de grovere og de lettere klær. Komiteen har henstillet til departementet å se på dette, og departementet er da kommet til det resultat at det nu vil skille ut de lettere varer og øke tollen til det dobbelte, mens de grovere, tyngre varer skal bli stående med samme sats. Til forsamlingens orientering gjør jeg opmerksom på at dette spørsmål er omhandlet i innstillingen, side 6, annen spalte. Vi som tilhører mindretallet, mener at disse lettere, billige gummiklær som det her gjelder, er det ikke noen rimelig grunn til å fordyre så sterkt som flertallets innstilling her går ut på, å heve grunntollen fra kr. 0,60 til kr. 1,20 pr. kg. Det vil bli en ganske stor fordyrelse pr. plagg for disse billige, lette ting, som vi hver dag ser at ungdommen går i. Det er hvad jeg kaller fattigfolks stasklær, for de har ikke råd til å kjøpe finere kåper og frakker, de kjøper de lettere gummiklær. Det går an med disse lette gummikapper å føle sig velklædt, og de synes det går an å gå med dette.

Det er ikke dokumentert på noen som helst måte i departementets forelegg eller av flertallet at disse fabrikk er i noen som helst nødstilstand. Vi vet at de utvider driften for disse billige, lette gummiklær, og det er mindretallets inntrykk at de har en ganske god evne til å konkurrere, og at det ikke på noen som helst måte er noen nødstilstand. Vi stemmer derfor imot at disse billige, lettere gummiklær skal fordyres så meget som det her blir tilfelle, - det blir en ganske betydelig fordyrelse i forhold til den verdi dette har.

- Vi kan ikke innse at det fra departementet, fra de fabrikanter som leverer disse ting, eller fra komiteens flertall, er levert noen argumentasjon som er tilfredsstillende til å begrunne at man skal gå til en så pass stor tollforhøielse, en fordobling av satsen fra kr. 0,60 til kr. 1,20. Vi foreslår at satsen blir stående som den nu er, altså under nr. 352 c. "oljeklær av annet stoff, 1 kg. kr. 0,60."

Presidenten refererte Fives forslag.

Bruun: Jeg vil i ett og alt støtte hr. Five. Jeg finner det lite rimelig at man legger på tollene og dermed også på prisen på disse ting i en tid da de nødvendighetsartikler fordyres i den grad som

tilfellet blir nu. Dette er kapper som ikke veier mere enn godt og vel 1 kg. og derfor selvfølgelig er mindre varige. Det er ikke et plagg man kan ha i årevis, men kanskje et plagg som må fornyes hvert år, hvis man skal bruke det i synderlig utstrekning, og denne forhøielse vil fordyre et slikt plagg med fra kr. 1,00 til kr. 1,50. Det er ikke så ganske lite hvis man har stor familie og må kjøpe flere av plaggene om året. Jeg vil anbefale at man beholder den nuværende sats og ikke går til ytterligere fordyrelse.

Alvestad: Det er jo morsomt og interessant å høre særlig hr. Bruun når han snakker om en fordyrelse gjennom tollene her. Men hr. Bruun snakker jo om ting som der ikke foreslås noen forandring av tollene på, tollene på kapper, for den er, såvidt jeg erindrer, bundet av Englandsavtalen, så det foreligger ikke her. Det som det nu foreligger forslag om, er metervarer, og det er finere og lettere oljeklær som brukes til spaserbruk, og komiteen henstillet ifjor til departementet å behandle dette spørsmål, idet tollene for oljeklærs vedkommende under tariffrevisjonen i 1927 ble fastsatt ut fra almindelige grovere oljeklær, som brukes av fiskere og sjøfolk, og ikke ut fra disse lettere varer som det her er tale om. Den tollbeskyttelse som disse lettere varer har, utgjør kun 5 pct. av varens verdi, og da skal man ikke snakke om at det blir noen sådan svær tollbeskyttelse i dette tilfelle. Hvis man holder sig til 5 eller 10 pct. s-normen for tollbeskyttelse og ikke går høiere, skal man få følge med mig i mange tilfelle. Jeg har ment å måtte slutte mig til departementet her, idet jeg mener at en gradering av tollene her er på sin plass. Jeg anbefaler innstillingen.

Rong: Eg tykkjer eg må stydja hr. Five og hr. Bruun i det dei har sagt. Den som kjenner til tilhøva ute i fiskardistrikta, veit at ungdomen der er likso langt nedfor som arbeidslaus ungdom elles rundt um i landet, og det er nettupp so som hr. Five har halde fram, at dei har ikkje råd til å kjøpa seg korkje frakkar eller kåpor mange av dei, og dei vil då nettupp synast at dei kann verka velklædde når dei får desse lettare oljeklæde. Det er sjølv sagt slik, at um dei skal ferdast nokon stad ute i kystdistrikta, er det som oftast i båt, og då er det likso nyttig å ha det slag yterty, og at ein fordyrer det for dei fatige, tykkjer eg ikkje kann vera tanken med alt vårt krisehjelpstrev her. Eg vil stydja mindretalet.

Bruun: Jeg kan ikke finne annet enn at hr. Alvestad motsier sig selv. Han sier det ene øieblikk at det er oljet lerret, og i neste øieblikk sier han man bruker det til lettere kapper. Det er sikkert at det ikke er tunge oljeklær som sjøfolk bruker, men selvfølgelig bruker man dette lette stoff til å lage kapper av. Dessuten et moment til, at disse klær får man kanskje vesentlig fra land som vi står i livlig handelssamkvem med, og som nettopp kjøper de eksportvarer av fisk etc. som vi der har så vanskelig for å få avsatt og få betaling for.

Moseid: Jeg vil anbefale innstillingen. Det er ganske rimelig at der er noe høiere tollsatser på en lett vare enn på en tung, når man regner pr. kg. Hvis vi hadde oprettholdt systemet med verditoll, vilde man jo ha kommet til det resultat, og det er for i noen grad å opnå den samme forholdsmessighet mellom pris og tollbeskyttelse,

at det her foreslåes en forskjellig fortolling. Det virker ikke så uforholdsmessig når man har disse to tollsatser.

Hognestad: Departementet har jo foreslått denne regulering fordi - som forholdene nu er - tollen er dyrere pr. stk. på de grovere enn på de finere varer på grunn av at de grovere er så meget tyngre, og det pleier ikke å være regelen at man har dyrere toll på de grove varer enn på de finere. Skal man oprettholde den sats som er nu, vil altså tollen være større på de grove enn på de fine varer. Den regulering som departementet og flertallet her foreslår, er naturlig.

Alvestad: Jeg kan ikke finne mindretallets grunner så særlig overbevisende. Hr. Rong snakket om fattige fiskere og andre som skulde tilgodesees her. Jeg er så enig med hr. Rong i det, og jeg vil også tilgodese dem, og vil også gjøre det overalt; men jeg kan jo få anledning senere til å belyse hvorledes hr. Rong og andre vil tilgodese fiskerne, når det gjelder andre satser, f.eks. når vi kommer til tollen på stivelse, hvor hr. Rong er med flertallet, som ikke vil ha 5 eller 10 pct. beskyttelse, men 100 pct. og litt til, og fattigfolk bruker da også stivelse, men det skal kanskje være stivere toll på stivelse enn når det gjelder lettere oljeklær.

Statsråd Indrebø: Jeg betrakter ikke dette spørsmål som noen særlig stor sak. Det er efter henstilling fra finanskomiteen at departementet har tatt op dette spørsmål til nærmere overveielse og gjennomgåelse i denne proposisjon, og jeg tror at den gradering som departementet har foreslått, er både naturlig og riktig.

Olsen-Hagen: Jeg vil bare si til hr. Alvestad at jeg ikke har funnet flertallets argumentasjon overbevisende, og derfor stemmer jeg for mindretallets forslag.

Lykke: Jeg vil bare henvise representantene til proposisjonen side 61, annet avsnitt. Der vil man se at siden disse spaserfrakker blev en notesak, er importen stadig øket, og tollbeskyttelsen på dem er 5 pct.

Førre: I anledning av hr. Olsen-Hagens og andres bemerkninger om at det å stemme for mindretallets forslag betyr at man vil lette noe for fiskerne, vil jeg gjerne gi uttrykk for den motsatte opfatning, nemlig at det gjør man kun ved å senke satsen for grovere oljetøi. Hvis man kunde opnå det, vilde jeg finne det rimelig, men å ha en lavere tollsats for finere oljetøier, synes jeg er urimelig. Det som det bør være spørsmål om i denne sak, er å nedsette tollen for grovere varer.

Votering:

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling under l.nr. 352, I, c. oljeklær av annet stoff 2. andre - sats kr. 1,20 - og mindretallets forslag - sats kr. 0,60 - bifaltes komiteens innstilling mot 42 stemmer.

Presidenten: Presidenten går ut fra at det vil være riktig å gå tilbake og referere en dissens, som ikke blev optatt,

formodentlig fordi det er gått fort, det er L.nr. 266, Tøisko med såler av gummielastikum.

Hornsrud: Som man vil se av innstillingen, har et mindretall bestående av hr. Moseid og mig forbeholdt oss å opta et forslag i strid med komiteens innstilling. Komiteen foreslår at tollen på gummisko skal nedsettes fra kr. 1,35 til kr. 1,25. Stillingen er den, at ifjor da vi behandlet denne sak, blev tollen satt til kr. 1,20, og samtidig blev regjeringen bemyndiget til å gå til importregulering. I mars i år blev spørsmålet behandlet på ny, efter påtrykk fra Japan, hvorfra man har den import som trykker den norske produksjon så hårdt. Det blev da under 4 mars besluttet at man skulde gi regjeringen bemyndigelse til eventuelt å opheve importreguleringen, men samtidig settes tollen op fra kr. 1,20 til kr. 1,35. Senere er det atter rettet påkrav til regjeringen om å lempe på disse bestemmelser, og den nuværende innstilling går ut på at importreguleringen skal falle vek, og at tollen skal nedsettes fra kr. 1,35 til kr. 1,25. Spørsmålet blir da om man skal innta dette nye tredje standpunkt, eller man skal fastholde det standpunkt som blev fastslått ved tollbehandlingen i fjor, eller det standpunkt Stortinget inntok under 4 mars i vår. Å innta et tredje standpunkt synde både hr. Moseid og jeg er lite begrunnet. Enten bør man holde på beslutningen som den falt den 4 mars d.å., eller på den beslutning som blev fattet ifjor, enten-eller. Vi kan gå med på begge deler. Vi kan finne oss i at beslutningen av ifjor blir stående ved makt, og vi kan finne oss i at beslutningen av 4 mars blir stående ved makt, men noe nytt, tredje standpunkt finner vi ikke å kunne gå med på. Vi vil derfor, som saken ligger an nu, og hvis vi ikke får noen bestemt støtte i en eller annen retning, være nødt til å stemme for at denne tollsats på kr. 1,35, som nu i innstillingen er foreslått satt til kr. 1,25, bibeholdes med kr 1,35.

Vår begrunnelse for den sak er ganske enkel. Importen fra Japan er så sterk at den truer med å sette denne vår industri, som har nådd frem til å bringe et kvalitetsprodukt på markedet, til å innskrenke sin produksjon i ganske vesentlig grad. Er da dette forsvarlig under de nuværende forhold? Er det forsvarlig å gå til en forandring av tolltariffen som helt oplagt sikkert vil medføre betydelige innskrenkninger, således at flere og flere kastes ut i arbeidsløshet? Jeg skal kort nevne at Japans import til Norge er steget så voldsomt i den senere tid at enhver vil skjønne at den norske produksjon er i betraktelig grad trykket. Importen i 1931 var, ansatt i kilogram, 19 491. Den steg i 1932 til 100 801 kg., i 1933 til 134 261 og i 1934 til 306 111 kg. Altså mangedoblet. I kroner stiller stigningen sig slik: For årene 1931 til 1934 henholdsvis 83 753 kr., 330 461 kr., 306 471 kr. og 614 301 kr. Foruten at Japan har øket sin eksport til oss så ganske betraktelig, til det mangedobbelte, har Japan ved siden derav satt ned prisen på sine produkter, og det er kanskje ikke mindre skrekkinngjagende. Prisene er her opgitt pr. kilogram, og på hvert kilogram går der i regelen to par sko. I 1931 var prisen kr. 4,30 pr. kg. i gjennomsnitt, i 1932 kr. 3,28 pr. kg. i gjennomsnitt, i 1933 kr. 2,28 pr. kg. i gjennomsnitt og i 1934 kr. 2,01 pr. kg. i gjennomsnitt. Altså nu omkring 1 krone pr. par. Det er lett å skjønne at det er helt fysisk umulig for den norske produksjon, for de norske bedrifter å konkurrere under slike forhold. Hvis bedriften er så økonomisk sterk at den kan og vil holde en produksjon oppe, selv

om den taper penger, ja, så kan det naturligvis gå, men man har vel ikke rett til å regne slik mere for denne bedrift enn for andre - nemlig at den vil ha en produksjon som bærer sig og gir litt overskudd, litt kapitalrente. Når prisen er kommet ned i godt og vel 1 krone pr. par, så skjønner vi straks at det dekker neppe materialene for den norske produksjon. Det blir altså ene og alene ved toll eller eventuell importregulering at man kan holde Japan stangen. For arbeiderne her i landet er det vanskelig å forstå dette forhold. Det kan være ren dumping som er grunnlaget for denne store, sterkt stigende import og de sterkt fallende priser. Det kan også være de lave arbeidslønninger, den lave levestandard i Japan, - jeg er tilbøielig til å tro at det er begge deler, hr. president. Like overfor slike forhold står den norske produksjon vergeløs, med mindre regjeringen har i sine hender å kunne regulere importen, eller at tollene blir satt så høi at Japan ikke kan klyve over. Men mitt inntrykk er, at når det gjelder land som Japan, er toll utilstrekkelig, for de kan lage prisene omtrent som de vil, og de kan klyve over omtrent enhver tollgrense. Det mest effektive vil være å beholde importreguleringen og importere det kvantum landet har bruk for, hverken mere eller mindre - efter behovet. Jeg tillater mig å foreslå at tollene settes til kr. 1,35. Jeg forbeholder mig, i tilfelle jeg skulde få støtte for et annet standpunkt, nemlig å falle tilbake på tollene fra ifjor, kr. 1,20 og importregulering, å gå tilbake til dette standpunkt.

Moseid: Jeg står her sammen med hr. Hornsrud i å foreslå at den tollene som er vedtatt av Stortinget i vår på dette område, opprettholdes, hvis ikke Stortinget heller ønsker å falle tilbake på den beslutning som blev vedtatt ifjor om importregulering, men det har jeg forstått ikke i øieblikket er praktisk politikk, og det blir derfor formodentlig spørsmålet om en toll på kr. 1,35 som er aktuelt. Der er vel neppe noe enkelt spørsmål som er blitt viet den inngående behandling i tollkomiteen som nettop dette, de siste 3 år. I 1933 forelå denne sak for tollkomiteen til behandling, og komiteen foretok da en undersøkelse av produksjonen på stedet. Personlig hadde jeg ikke anledning til å være med, men jeg benyttet leiligheten til å sette mig grundig inn i spørsmålet, og resultatet av de undersøkelser som komiteen i 1933 foretok, var at den anså det for nødvendig å ha en toll på kr. 1,50 pr. kg. for dette gummifottøi, hvis det skulde være mulig å holde oppe bedriften i full utstrekning, og hvis den skulde tåle den påkjønning som importen allerede da var blitt. Imidlertid var der jo et mindretall i 1933, som mente at det vilde være tilstrekkelig å gå til kr. 1,20 i toll, og det blev også Stortingets beslutning. Spørsmålet blev bragt inn for Stortinget ifjor både av dem som mente at tollene kunde nedsettes, og fra hold som mente at tollene måtte forhøies. Resultatet av komiteens behandling av dette spørsmål ifjor, var at der blev et flertall i komiteen som mente at det var nødvendig å opprettholde den toll som var fastsatt i 1933, kr. 1,20, og at det dessuten var nødvendig for å avverge en altfor generende import, å vedta importregulering. Der var også den gang et mindretall som var villig til å gå ned med tollsatsen hvis importregulering blev satt i verk. Heldigvis valgte Stortinget den linje å opprettholde tollsatsen, ellers vilde vi nu ganske visst ha stått i en helt uholdbar situasjon, da det ser ut til at importreguleringen må opheves på dette område, og det vilde ha budt på meget store

vanskeligheter å ha fått en toll som vilde ha kunnet holde denne produksjon oppe. Det var derfor et stort hell for saken at Stortinget tok den stilling det gjorde ifjor. Saken blev også bragt inn for Stortinget iår i forbindelse med ophevelsen av importreguleringen, og komiteen kom da enstemmig til det resultat, at hvis importreguleringen skulde opheves, så var det nødvendig å gå noe op med tollen, hvis man ønsket å oprettholde de bedrifter som det her er tale om. Det blev også Stortingets enstemmige beslutning. Under disse omstendigheter synes det å være et meget solid grunnlag for det forslag som foreligger fra et mindretall her idag. Det er veiet år efter år, og det må erkjennes at vanskelighetene for norsk produksjon på dette område iår er større enn de var i 1933 og 1934. Det er derfor all grunn til å tenke sig vel om før man går til en ny forandring her, som vil stille produksjonen i en ennu vanskeligere stilling enn den vil bli efter den toll som nu er vedtatt. Jeg tror ikke det er sannsynlig at selv den toll som nu gjelder, og som jeg anbefaler oprettholdt, vil være i stand til å holde bedriften oppe i full utstrekning, men der er ialfall grunn til å tro at det vil bli en mindre arbeidsledighet som opstår når importreguleringen opheves. Men hvis man nu går tilbake også på tollsatsen, så vil det ganske sikkert melde sig en betydelig økning i arbeidsledigheten, hvad der er ytterst beklagelig i en tid som er så vanskelig med hensyn til arbeidsmuligheter som idag. Jeg tror derfor at det vil være et meget uheldig skritt om Stortinget her skulde slutte sig til innstillingen og derigjennem forringe mulighetene for oprettholdelse av en norsk produksjon på et område hvor vi utvilsomt har de naturlige betingelser for konkurransen når man regner med de tekniske muligheter. Det som stiller oss ugunstig i øieblikket, er dette at vi må konkurrere med land som arbeider under en ganske annen social standard enn den vi har, og hvor arbeiderne har slike levevilkår at det vil være helt umulig for vest-europeerne å finne sig til rette med det. Hvis vi derfor går til en senkning av tollene nu, så må det føre til enten en vesentlig senkning av levestandarden i denne arbeidsgren eller til innskrenkning i driften som vil medføre betydelig øket arbeidsledighet. Jeg synes at det er meget alvorlige konsekvenser som noen hver har grunn til å tenke over før de går med på det.

Saken har også en annen side som jeg for min del tillegger ganske stor betydning, det er den at vi her står oppe i den samme situasjon som vi har hatt så mange ganger når det dreier sig om handelspolitiske og utenrikspolitiske spørsmål, at vi faktisk har nordmenn som inviterer utlandet til å skape vanskeligheter for oss i vår næringspolitikk. Vi kjenner det fra flere andre felter, og vi kjenner det her. Det er en ulykke for vårt land at slikt forekommer, for det bereder vårt land ganske store vanskeligheter som vårt naboland Sverige er beskyttet mot. Der har man en handels- og forretningsstand som er så sterkt interessert i å omsette svenske varer at det praktisk talt på dette område er uten fare for svensk omsetning om tollsatsene er lave. Hvis vi hadde den beskyttelse her i landet, vilde vi stå langt gunstigere med hensyn til norsk produksjon. Det er jo meget farlig for et land gang på gang i løpet av kort tid på grunn av press fra konkurrenters side utenfra å gå til revisjon av sine tollsatter. Hvis vi vil komme op i den situasjon at Norge faktisk blir ute av stand til selv å bestemme sin økonomiske politikk, så skal vi velge den linje, da skal vi bare uten videre

for hver gang det kommer krav fra utlandet, forandre våre tollsatser, og vi vil da ganske sikkert få tilstrekkelig av protester, slik at vi ikke behøver å være redd for at det blir ført noen selvstendig norsk næringspolitikk på dette område. Jeg vil for mitt vedkommende sterkt advare mot at man nu går til en tredje kuvending her i denne sak, som dog på forhånd er meget nøie undersøkt og behandlet gjennom de senere år, og hvor forholdene for så vidt hvad konkurransemuligheter angår, er absolutt forverret fra den tid Stortingets første behandling foregikk i 1933.

Presidenten: Presidenten vil foreslå at tiden for de talere som herefter tegner sig under behandlingen av dette løpenummer, begrenses til inntil 2 minutter.

Votering:

Presidentens forslag bifaltes enstemmig.

Steen: Jeg synes at den foreliggende innstilling er meget bedrøvelig. At finans- og tollkomiteens flertall virkelig viser tegn til å vike tilbake overfor utlandet og slå inn på denne linje, det mener jeg i likhet med begge de foregående talere er ytterst farlig. De tall som hr. Hornsrud nevnte, beviser jo at det ikke kan være noe menneske som kan mene det alvorlig når det snakkes om konkurranse med et land som Japan, for noen konkurranse med Japan er helt utelukket. De som kjenner litt til forholdene utenfor den såkalte vest- europeiske sfære, vil vite at det er håpløst for oss vest- europeere å forsøke å konkurrere med orientalerne; det synes jeg man burde legge sig på sinne når det gjelder en ting som dette. Hr. Moseid sa at det er farlig i løpet av kort tid å forandre på disse ting, og det er naturligvis helt riktig, og især hvis man er villig til å slå av overfor kravet. Vi må huske på at de er flinke folk, japanerne. De gir sig ikke med den lille biten de kanskje får nu; neste gang vil de ha mer, og til slutt er vi kjørt op mot veggen og er kommet langt på vei til å ødelegge en industri som har arbeidet sig godt op og som idag virkelig skaffer godt levebrød for 1 000 - 1 500 mennesker. Jeg skal få lov til å citere noen tall som viser at det ikke bare er det rent sociale nivå i Japan som utelukker noen konkurranse med dem, men også den måten hvorpå denne produksjon av gummifottøi foregår. Jeg har et utdrag av en artikkel i det engelske fagskrift The India Rubber Journal, hvori er satt op alle de japanske gummifabrikker, og herav kan vi se at de har 154 fabrikker som sysselsetter mellom 5 og 10 arbeidere; så har de 88 fabrikker som sysselsetter mellom 10 og 15 arbeidere, 167 fabrikker med mellom 30 og 50, 91 fabrikker med mellom 50 og 100, 31 fabrikker med mellom 100 og 200, 17 med mellom 200 og 500, 3 med mellom 500 og 1000 og en eneste fabrikk med over 1000 arbeidere. Det beviser at det er så å si en småindustri i Japan og muligens det er en hjemmeindustri. Og de betaler jo næsten ikke sine arbeidere noe. Det var ikke snakk om at folk her kunde leve av det som japanerne får for å oparbeide disse sko, så jeg mener at det ligger håpløst an her. Man må altså ta standpunkt nettop til det, at det er håpløst for oss å konkurrere med japanerne - helt håpløst. Og det er ut fra det at jeg her vil støtte de uttalelser som kom fra hr. Hornsrud og hr. Moseid. Jeg er prinsipalt for at man kunde oprettholdt importreguleringen, fordi jeg mener det er den rette måte å ordne sig på, for om man

legger på tollene, så må man gå temmelig høit tenker jeg, hvis japanerne skal krabbe over. For når vi hører det som hr. Hornsrud nevnte her, hvordan importen har øket og samtidig prisene har gått ned, mens prisen på gummi har gått op, så forstår man at det er håpløst. Det er bare en effektiv måte, og det er å ha importregulering og la dem få en rimelig kvote.

Så vil jeg også si litt med hensyn til importørene. Jeg mener det vilde ikke være riktig om man behandlet denne sak uten at man sa et sandhetsord om disse folk. Det blev nevnt Sverige, og det er riktig at Sverige har ikke gardert sig så sterkt som mange andre land. Men den svenske handelsstand har et annet syn, et helt annet nasjonalt syn - de vilde ikke prisgi landets interesser for utenlandske varer. Kunde vi få det slik her, da var det den aller beste måte naturligvis å gardere sig på. Men dessverre, importørene her tenker ikke på landet; de tenker på - at der kan vi tjene penger! De kan nemlig tjene mere på det japanske skotøi enn de kan gjøre på det norske. Jeg mener det er riktig å si det, for jeg tror fremtiden vil tvinge oss til å ta skarpe forholdsregler, når det gjelder disse ting. Vi kan ikke la dette drive, for, som sagt, vi er ikke ferdig med japanerne for denne gang. De kommer igjen. Og når vi er kommet så langt at vi står op mot veggen, da er det svært vanskelig å få opprettet den skade som muligens er gjort. Som sagt, er jeg prinsipalt for at man skal opprettholde importreguleringen; men såvidt jeg skjønner, er det ikke noe håp om at vi kan få beholde den, og da får da jeg støtte hr. Hornsrud og hr. Moseid i deres dissens om at tollene der settes til kr. 1,35. Det var jo forutsetningen i mars måned, og jeg kan ikke begripe at man nu skal løpe fra det som man mente var riktig i mars. Det blev vedtatt enstemmig av Stortinget, og jeg synes at det kunde man vedta, når man ophever reguleringen. Jeg tror at satsen er liten, japanerne klyver over den også. Men vi får gjøre et forsøk. Jeg anbefaler hr. Hornsruds og hr. Moseids forslag.

Presidenten: Presidenten vil henstille til de efterfølgende talere efter den bredde hvori debatten er blitt ført, å fatte sig i størst mulig korthet.

Statsråd Indrebø: Spørsmålet om å opheve importreguleringen er det vel ikke aktuelt å debattere noe synderlig. Efter alt det som foreligger, tror jeg alle er på det rene med at importreguleringen må opheves. Så er da spørsmålet, hvor høit man kan gå med tollene? Den er tidligere kr. 1,20 og blev i mars måned fastsatt til kr. 1,35 for så vidt importreguleringen blev ophevet. Departementet har ikke kunnet bli overbevist om at det var nødvendig å gå så høit med tollene som til kr. 1,35 for å sikre den hjemlige industri; og når da en slik tollforhøielse fra kr. 1,20 til kr. 1,35 vil sette viktige eksportinteresser i fare, så er det meget betenkelig å gå til en sådan forhøielse; man må kunne nøie sig med å høine tollene fra kr. 1,20 til kr. 1,25, og det er det som er foreslått av departementet og av komiteens flertall. Departementet vil svært nødig gå inn til Stortinget med denne sak på det nuværende tidspunkt i betraktning av at beslutning jo var fattet i mars måned om å forhøie satsen til kr. 1,35, men efter den uttalelse som er kommet fra Handelsdepartementet og efter alle de forestillinger som er kommet fra Utenriksdepartementet i denne sak, har ikke

Finansdepartementet funnet noen annen utvei enn å foreslå for finanskomiteen at tollen forhøies til kr. 1,25. Jeg tror at man her gjør galt, hvis man setter tollen op i kr. 1,35. Derimot tror jeg man rekker frem med en sats av kr. 1,25. Jeg anbefaler flertallets innstilling.

Alvestad: Jeg skal ikke si mange ord. Det beste vilde naturligvis være om man fortsatt kunde oprettholde importreguleringen, men av de dokumenter som er fremlagt, vil man se at både med å fastholde importreguleringen og ved å fastholde de høie tollsatser Stortinget vedtok i mars måned vil man utsette eksporten og viktige skibsfartsinteresser i vårt land for betydelig risiko, og det er grunnen til at flertallet idag følger regjeringen her. Det er nok ikke med noe lett hjerte hverken regjeringen eller komiteens flertall går til denne kuvending, som har foregått her. Men på den annen side vil jeg si, at man skal heller ikke overdrive saken og tale om manglende beskyttelse for denne industris vedkommende. Jeg vil minne om at tollen på disse tøisko med gummielastikum inntil 1932 hadde en effektiv toll av kr. 1,44. Efter komiteflertallets innstilling idag blir den kr. 2,25, så det er jo en ganske bra tollforhøielse allikevel på disse par-tre år. Det skal man ikke se bort fra. Og det er vel få industrier som har vært så pass tilgodesett som denne bedrift som det her er tale om.

Jeg forlangte forresten ordet for å gi den meddelelse som jeg har fått underhånden fra statsministeren, at der fra arbeidsdepartementet er gått ut en rundskrivelse til veivesenets og jernbanens folk med en henstilling til disse om ved nyanskaffelser kun å bruke norske bildekker. Det er en henstilling jeg er enig i og den er til stor støtte for denne bedrift som det her er tale om. Slike henstillinger mener jeg for øvrig at regjeringen bør gjøre i en rekke andre tilfelle for å tilholde det offentlige kun å holde sig til norske varer og således direkte støtte norsk produksjon. Jeg tillegger denne henstilling ganske stor betydning i fremtiden for Askim gummiwarefabrikk. Dette virker jo ikke fullt ut med en gang; men i det lange løp vil det bety en ganske stor styrkelse. Dessuten er det en ganske god reklame for den norske bildekkfabrikasjon. Når flertallet klandres så sterkt her, så vil jeg dessuten minne om at komiteen i den innstilling som vi nu behandler på side 15, uttaler at komiteen anbefaler regjeringen at cordvev, som er en stor artikkel i fabrikasjon av sykkel- og bildekker, at der for denne vares vedkommende ved kongelig resolusjon treffes beslutning om at der inntil videre innføres tollfrihet for cordvev, som ennu ikke kan fåes innenlands. Det er også noe som er til støtte for denne bedrift, ved siden av de tollendringer som jeg tidligere har nevnt. Denne sak har for øvrig vært debattert så meget i det siste, at jeg ikke skal opta tiden lenger. Jeg vilde bare nevne disse to ting ved siden av den toll som flertallet nu foreslår.

Johan Pettersen: Når mindretallet ikke har optatt den tanke som det har vært inne på ialfall, om å beholde importreguleringen, så skal jeg ikke komme noe større inn på saken; men den tollforhøielse som mindretallet her foreslår, til kr. 1,35, tangerer spørsmålet importregulering. Vi har jo importregulering og tollforhøielse fra 1,20 til 1,35, som - så vidt jeg har forstått - aldri har blitt satt i kraft. Det er nokså rimelig at de to spørsmål må sees i sammenheng.

Det har skapt irritasjon i Japan at vi forsøker å hindre deres import hit til landet, og en stor næring, en av landets største industrier, stod i fare. Det har vært nevnt så mange tall her

- det kunde være fristende å nevne en del tall som viser hvor stor risikoen er med å eksperimentere med dette; men jeg skal ikke gjøre det, - når det vesentlige er tatt ut, så skal jeg ikke komme inn på det. Men når det blev argumentert med at det ingen økning er på tollene, så må jeg si at det er det jo. Riktignok er økningen liten; men det er da en økning fra kr. 1,20 til kr. 1,25. Det blev sagt både av hr. Hornsrud og hr. Steen at det er det samme hvor høi tollbeskyttelse vi får og hvor høie tollmurer vi bygger; for japanerne kryper dog over. Det kan det også være noe i. Men da er der jo liten hjelp i å sette tollene til kr. 1,35 også, - især når det er andre store norske interesser som står på spill, og like overfor hvilke disse interesser som det her er tale om er småting. Det er interesser som er spredt ut over det hele land som er mange ganger større, både i Trøndelag, i kystdistriktene og inne i landet. Det er så stor risiko, at jeg innstendig advarer Stortinget mot å gå til det. Når vi er ferdig med behandlingen av denne sak, så er det igjen vedtatt

- antar jeg - at importreguleringen skal opheves. Jeg har da vel rett til å anta at den nu blir ophevet; for det er jo ingen fare ved å opheve den. Faren består i å beholde importreguleringen, og jo lenger den står, desto nærmere kommer faren. Jeg skal ikke si noe mere om det - jeg vil bare uttale at jeg anbefaler flertallets innstilling.

Hornsrud: Bare et par ord. Den ærede finansminister uttalte at han trodde ikke det var nødvendig å gå til noen høiere tollsats enn kr. 1,25. Deri tør jeg legge det, at også den ærede finansminister mener denne del av den norske produksjon må beskyttes, vi må ikke la den produksjon raseres. Det blir da et skjønsspørsmål mellom den ærede finansminister og mig eller mindretallet hvor høit man må gå. 1,25 tror ikke vi er tilstrekkelig når vi kjenner japanerne rett, mens finansministeren mener det er nok. Vi tror vi må minst op i 1,35. Utenriksministeren sa ved en annen anledning idag at portugiserne var mere "lure" enn vi. Jeg er tilbøielig til å tro at det vil vise sig at også japanerne er mere lure enn vi når det gjelder denne sak. Vi bør derfor ikke være så snare til å kripe til korset når japanerne banker på døren og stiller sine krav. Vi må våge å la det stå til, ikke la oss skremme ved enhver anledning. - Så henviste den ærede finansminister til våre eksportinteresser. Ja, ganske riktig. Det er et vesentlig punkt og kanskje det eneste punkt som vi behøver å diskutere i denne forbindelse. Men det er jo en side av saken som vi i mindretallet aldeles ikke har skjøvet til side, jeg er fullt opmerksom på det. Vi fra Drammens- vassdraget representerer jo interesser også av den art som godt kan sidestilles med gummifabrikasjonen, - vi har nemlig en betraktelig produksjon av cellulose og treforedling. Men vi er også opmerksom på at her gjelder det et råstoff, et produkt som skal videre foredles, og et råstoff som Japan og andre land må ha. Og vil de undlate å kjøpe av oss, må de kjøpe av andre. Det vil da også opstå en deficit andre steder; hvor der vil være behov for den cellulose som Japan ikke vil kjøpe av oss. Altså: det blir ikke mindre forbruk av cellulose, behovet for cellulose blir akkurat det samme. Spørsmålet blir bare: hvem skal vi selge til? Jeg tør videre påstå at det som er avgjørende

for salget av cellulose, det er varens kvalitet og dens pris. Nu er det vel uomtvistelig riktig at Norge leverer en vare som står på høide med et hvilket som helst annet lands produksjon av cellulose, og vi får finne oss i å selge den vare til en sådan pris at vi kan konkurrere på verdensmarkedet. Jeg kan ikke, som jeg nettop sa, være med på å rasere en beskyttelse, så den kanskje blir så lav at japanerne slår ned en gammel innarbeidet industri i Norge, og skaper øket arbeidsledighet. Det må jeg på det bestemteste advare mot. Jeg tror det er en større risiko ved å krype nedover på tollstigen, ved å gå ned fra 1,35 til 1,25 enn å bibeholde 1,35. Jeg tror at den verste risiko i denne forbindelse vil være at vi åpner slusene så å si fra Japan. Jeg anbefaler derfor på det bestemteste at man fastholder 1,35. Jeg vil samtidig henstille til regjeringen å forberede at importreguleringen blir gjenninnført om det blir nødvendig.

Presidenten: De efterfølgende talere har inntil 2 minutter.

Moseid: Jeg for mitt vedkommende er kanskje vel så sterkt interessert i treforedlingsindustrien som de fleste andre her. Det er ikke noe motsetningsforhold til stede her, jeg vil gjenta hvad jeg uttalte under den almindelige debatt, at der er intet motsetningsforhold mellom eksportindustrien og hjemmeindustrien når det dreier sig om å holde arbeidslivet oppe; alle er interessert i at de muligheter som er til stede for vår naturlige produksjon holdes oppe. Jeg må også gjøre opmerksom på overfor hr. Pettersen, at mindretallet foreslår ikke noen forhøielse av tollsatsene her. Den 4 mars iår vedtok Stortinget enstemmig at tollen for denne vare skulde forhøies fra kr. 1,20 til kr. 1,35, samtidig med at importreguleringen blev ophevet. Denne bestemmelse står ved lag og den er kommunisert til fremmede stater. Hvis Norge på ny går tilbake på grunn av knyttnever som stikker op både her og der, kan man være sikker på at vår posisjon vil lide betydelig under det; vi vil bare ha tap og ingen glede av det. Jeg anbefaler så sterkt jeg kan at vi blir stående ved den beslutning som Stortinget enstemmig fattet den 4 mars iår.

Th. Mowinckel: Når denne sak står så vanskelig som den nu gjør, så forekommer det mig å være en følge av, at da den første gang blev behandlet her ifjor, så fikk den norske industri både i pose og i sekk, den fikk både importregulering og tollforhøielse. Og det advarte man sterkt imot. Det var ikke å vente at de land som eksporterte disse produkter til oss - og da i særdeleshet det ene land med hvilket vi hadde en handelsbalanse som var særlig i vår favør - skulde finne sig i en sådan restriksjon. Jeg er helt enig i at det er umulig å konkurrere med Japan slik som forholdene ligger an, og at den norske industri trenger en rimelig bekyttelse der. Men vi er nu engang også nødt til å tenke på våre interesser i eksporten, og det er vel særlig for vårt skogbruk og våre fiskerier med sildemelet - jeg vet ikke om det er så aktuelt lenger - men ialfall for vårt skogbruk er det særlig aktuelt når det gjelder eksport til Japan, og da er der jo grenser for hvor langt vi kan gå. Saken burde efter min mening ha vært bedre gjennemtenkt fra først av. - Så vil jeg bare få lov til å si til d'hr. Moseid og Steen at om der fra importørinteresser har vært gjort krav i strid med industrien, så kan det være forståelig dersom industrien ikke

gir den norske handelsstand levelige vilkår i omsetningen av dens produkter, men jeg protesterer mot at det sies at importørene kun tenker på sig selv og løper andre lands ærender.

Steen: Til hr. Th. Mowinckel vil jeg svare at det er jo argument nok at importørene - etter de underhåndsmeddelelser jeg har fått - ligger med innpå en million par japanske gummisko, som venter på å bli kastet inn på det norske marked. Og jeg har rett til å gjøre opmerksom på importørene når forskjellen er så stor mellom Sverige og Norge i denne henseende. Hvorfor kan ikke de norske importørene ta de samme landshensyn som de svenske gjør? Hvorfor kan de ikke det? Hvis de i sitt hjerte var norske og sa: Først og fremst våre egne produkter, så vilde saken stille sig anderledes. Naturligvis forstår jeg så godt hr. Pettersens betenkeligheter som papirindustriarbeider. Det er jo jeg også. Men ingen får mig til å tro at Japan kjøper den norske cellulose for våre smukke øines skyld. De kjøper cellulosen fordi de trenger den, og fordi de ellers ikke kan få så god kvalitet på de samme vilkår. Det skal man være klar over. Den dag det ikke lønner sig lenger for Japan, kjøper de ikke en tonn cellulose fra Norge.

Jul. B. Olsen: Jeg har vært med på å behandle denne sak både den gang da vi vedtok tollforhøielsen, og likeså den gang da vi mente at importreguleringen kunde være et bedre våpen. Men betenkelighetene har jo vært store. Den forrige regjering advarte mot dette. Den kunde ikke sette det i kraft, og det blev lange forhandlinger om det. Det var ikke bare vår treforedling som var i fare, det var også vår skibsfart, blev det sagt, og det kan nok være så. Det var i hvert fall meget som talte for regjeringens standpunkt efter de opplysninger som fremkom. I mellemtiden har vi jo skiftet regjering, og den nye regjering later til å innta akkurat det samme standpunkt som den forrige. Og da finner jeg for min del ikke å kunne være med på denne forhøielsen her. Der er jo en liten forhøielse allerede, og det får være nok. Skal man veie de interesser som her står på spill, mot hinannen, så tjener man efter mitt skjønn større interesser ved å følge flertallet enn ved å følge mindretallet i denne sak. Jeg vil anbefale flertallets forslag.

Presidenten: Hr. Moseid har hatt ordet to ganger og får nu ordet til en kort bemerkning.

Moseid: Jeg forlangte ordet for å gjøre opmerksom på en feilerindring hos hr. Th. Mowinckel, hvis han var til stede ved sakens behandling den 4 mars iår. Da blev det uttrykkelig dokumentert at det var ikke tollsatsen men importreguleringen som skapte de vanskeligheter som gjorde at spørsmålet kom til Stortinget på ny.

Lykke: Men hr. Moseid vet jo også at efter den tid er det kommet det til, at også tollsatsen har skapt adskillige vanskeligheter. Jeg synes ikke det er morsomt at vi har fått op igjen dette, men når vi nu har lagt frem denne innstilling for Stortinget i denne form, er det fordi det efter de opplysninger som nu foreligger, ikke er noen vei utenom importreguleringens ophevelse. Tollsatsen er fastsatt efter den nuværende regjeringens forslag, og forhøielsen - 5 øre - er såvidt beskjedent i og for sig, at vi mener den kan gå.

Men man skal ikke tro at det ikke er noen beskyttelse på denne artikkel, kr. 1,25 pr. kg. for dette ganske enkle gummiskotøi er en meget stor beskyttelse. En annen sak er det å beskytte en industri mot en spesiell japansk artikkel. Det er overmåte vanskelig. Derfor var det almindelige ønske at man kunde beholdt importreguleringen og den gamle tollsats på kr. 1,20. Men når ikke det går, har vi vært nødt til å bøie oss for regjeringens forslag. Hr. Steen sa at den svenske handelsstand er så meget mere nasjonal og går mere inn for den svenske industri. Jeg vet ikke hvor hr. Steen har det fra. For ikke rettere enn jeg vet, støttet den svenske handelsstand Askim Gummivarefabrikk ikke så lite. Den hadde - om den har det idag vet jeg ikke - en meget stor omsetning i Sverige. Så de er ikke så nasjonale som hr. Steen vil ha det til.

Statsråd Indrebø: Det blev fremholdt av hr. Hornsrud at dette med eksportinteressene ikke var så forferdelig farlig, for det var til syvende og sist bare et spørsmål om hvem man skulde selge til. Jeg tror ikke det spørsmålet er så enkelt med den kamp som nu pågår for å rive til sig de forskjellige markeder, og jeg er redd for at man kan komme op i den situasjon, at ikke alle produsenter får solgt sine varer, ialfall ikke til akseptable priser.

Joh. Ludw. Mowinckel: Den forrige regjering advarte mot å gå til et så høit tollpålegg som det her er tale om, og den gjorde det, ikke fordi den manglet interesse for denne industri, men den gjorde det nettop av hensyn til eksportindustrien. Og det må jo føles som et meget sterkt argument for den støtte som her foreslåes, at den nuværende regjering på tross av Stortingets stilling, finner det nødvendig å komme tilbake til saken, og at utenriksministeren i sin redegjørelse i formiddag nettop trakk dette spørsmålet frem, og understreket hvor nødvendig det var av hensyn til forholdet til Japan at man ikke gikk høiere enn her foreslått. Man kan jo være sikker på, at det gjøres ikke uten at der ligger meget alvorlige grunner bak. Og det forholder sig slett ikke som hr. Steen - tror jeg det var - sa at Japan kjøper allikevel, fordi det kjøper ikke for våre smukke øines skyld. Jeg kjenner en smule til disse forhold, og det Japan truer med, er å legge restriksjoner på importen av den norske kunstsilkecellulose. Og vi har en meget farlig konkurrent i Sverige, som har forsøkt, ved å sende en av sine fremste industrimenn på reise til Japan, å trenge sig inn på vårt nu i Japan oparbeidede marked. Det er forholdet.

Presidenten: Hr. Steen har hatt ordet 2 ganger og får det nu til en kort bemerkning.

Steen: Det er til hr. Lykke. Jeg vil bare henvise hr. Lykke til den svenske import av japansk fottøi i forhold til vår import. Samtidig vil jeg også be hr. Lykke legge merke til at Sverige har ikke noen sterkere beskyttelse enn oss. Og det mener jeg er nok til å vise at den svenske handelsstand har mere selvaktning, om jeg så skal si det.

Votering:

Ved alternativ votering mellom innstillingen - kr. 1,25 - og Hornsruds prinsipale forslag - kr. 1,35 - bifaltes innstillingen mot 32 stemmer.

Videre var innstillet:

Metaller:

II. i arbeide:

A. av forskjellige metaller:

12. skriftstøperarbeide:

a. som nu.

b. klisjeer, alle slags - også av gummi -
graveringer, etsninger, tresnitt og lignende
samt stereotypiplater og papirmatriser, a.v.
10 pct.

c. som nu.

E. av tinn:

1. som nu.

2. som nu.

3. loddetinn, også legert, i stenger, plater,
bånd, rør og lignende med eller uten
loddepasta, fritt.

4. i annet arbeide, hvorunder folie o.s.v.
(som nuværende 3).

G. av kobber, messing, bronse, nysølv og andre,
kobberblandede metaller samt aluminium og
nikkel:

10. i annet arbeide:

a. som nu.

b. som nu.

c. ellers:

1. etiketter, avertissementsskilter og
handelsannonser av folie, 1 kg.
kr. 1,00.

2. annet, 1 kg. kr. 0,50.

Papir og papp samt arbeider derav:

6. a. som nu.

b. broder-, strikke-, hekle- og lignende
mønstre og mønsterbøker (journaler og
tidsskrifter herunder ikke innbefattet);
linjert papir, visittkort, billetter til
dampskiber og desslike, brevkonvolutter,
såvel blott tilskårne som sammenklistret,
også med tøy under papiret, kataloger, pris-
lister, rammer til billeder, med eller uten
glass over papir med påklistret flor eller
annet tøy, lakkert papp og hueskygger derav;
enn videre, forsåvidt de ikke inngår under
den høiere sats for litografiske arbeider i

to eller flere farver etc., kremmerhus, papirposer og desslike, ferdige fotografi-kartonger, papirservietter, prøvekort eller andre kort av papp, overtrukket med papir til påheftning av varer, samt fiberkanner:

1. kataloger trykt på fremmed sprog over bøker, frie.

2. ellers, 1 kg. kr. 0,25.

c. som nu.

6. b. 2. og c. fortolles med nærmeste inn-innpakning.

d. som nu.

10. karter, såsom himmel-, land- og sjøkart samt plancher til skolebruk:

a. som nu.

b. som nu.

Saft av frukt eller bær, herunder også kunstig saft:

2. annen, hvorunder også most, sider og andre fruktvine samt saft, inneholdende inntil 12 pct. alkohol:

a. som nu.

b. appelsinsaft, 1 kg. kr. 0,30.

c. ellers, 1 kg. kr. 0,50.

Forsåvidt saften ved undersøkelsen o.s.v. som nu.

Votering:

Komiteens innstilling bifaltes enstemming.

Videre var innstillet:

Silke, herunder kunstig silke og arbeider derav og av andres spinnestoff eller metalltråd i forbindelse med silke, ikke nevnt annensteds:

1. kunstsilkeavfall samt uspunne kunstsilkefibrer (stapelfaser) og andre motsvarende av cellulose kunstig fremstilte tekstfibrer i lengder under 10 cm., 1 kg. kr. 0,10.

2. spunnet og uspunnet, ikke annensteds nevnt:

a. o.s.v. som nu.

Five: Den forandring som her er foreslått, står i forbindelse med oprettelsen av kunstsilkefabrikken på Notodden. De som har lest den innstilling som vi forleden behandlet om kunstsilkeindustrien, vil ha lagt merke til at det i de dokumenter er meddelt at fabrikken foruten silkegarn også skal produsere 300 tonn såkalte stapelfaser, som - står det - etter fabrikkens egen opgave "forutsettes vesentlig eksportert". Det står i begynnelsen av dokumentene. Altså en eksportvare. Senere i dokumentene står det at denne artikkel i det vesentlige antas å ville bli forbrukt innenlands. Det står også i dokumentene meddelt fra arbeidskomiteen for denne fabrikk, at de

ikke har søkt om noen tollforhøielse på sine produkter. Det står i et tilsvar til Borregaard, som var bekymret for sitt marked og som har sagt i en skrivelse at de var bekjent med at det var sendt inn søknad om forhøielse av toll. Her foreligger kravet om tollforhøielse på disse stapelfaser, som blev sagt vesentlig skal eksporteres. Det er videre meddelt fra dette arbeidsutvalg i skrivelse til komiteen at de ikke frykter noen konkurranse når det gjelder denne artikkel. Men ikke desto mindre er det nu forslag fra regjeringen, tiltrådt av komiteens flertall, om toll på denne artikkel. De er altså ikke fornøid med den fiskaltoll de har på kunstsilkegarn, som gir dette tolltap på 550 000 kroner, som vi har diskutert tidligere. Det skal ytterligere beskyttelse til. Jeg skulde ville anbefale Stortingets medlemmer, hvis de har lyst og tid dertil, å lese i St.prp. nr. 1 om tollavgifter side 110, annen spalte, utredningen om disse spørsmål. Dette stoff som det her gjelder, er stumper av silkegarn, som altså denne fabrikk skal produsere. Det er et stoff som anvendes vesentlig i blanding med ull. Men det er ikke nok med at det forlanges toll på dette, men det vil samtidig bli toll på kunstsilkeavfall. Det er en vare som nu går inn tollfritt og som det er oplyst, anvendes ved fremstilling av billige ulltepper for å drøie den norske ull, for å gjøre den norske ull mere konkurransedyktig i forhold til utenlandsk ull, et blandestoff som er av verdi for at disse billige ulltepper skal få en bedre kvalitet enn de kan få hvis dette stoff ikke kan tilblandes. Det vil man finne på s. 115, første spalte. Det mindretall som jeg tilhører, mener at det må være grunn til å se tiden noe an før man går til tollpålegg på denne vare, hvorav produksjonen enda ikke er optatt her i landet. Og spesielt må det være grunn til å undersøke om det skal være absolutt nødvendig å ta med også disse avfallsstoffer som anvendes for å gjøre disse billige ullvarer mere skikket for sitt bruk. Og når denne fabrikk selv har sagt at dette regner de med vesentlig å eksportere, og de har meddelt i komiteen at de er så konkurransedyktig på denne vare at de skal klare sig på egen hånd, og de videre har meddelt, da det gjaldt garantien for silkefabrikken, at de ikke søkte om mere toll, er det ikke da riktig at man ser tiden noe an før man også kommer med dette tillegg. Det mindretall som jeg tilhører, stemmer, som det vil fremgå av det jeg her har sagt, imot at der på dette tidspunkt legges toll på denne vare, hvorved ikke alene denne vare, men også kunstsilkeavfall vil komme inn under tollbeskyttelse.

Joh. Ludw. Mowinckel: Da vi behandlet spørsmålet om anlegg av kunstsilkefabrikken på Notodden, var et av mine argumenter mot den garanti det gjaldt, den omstendighet, at fabrikk kom inn under en fiskaltollsats som gav den en uforholdsmessig stor statsstøtte, og jeg oplyste da, at advokat Chr. Blom hadde sagt til mig at han syntes det var rimelig at fabrikk blev pålagt produksjonsavgift. Og det gledelige resultat av stortingsdebatten forleden dag var det at det viste sig å være en almindelig forståelse av at det var nødvendig, når fabrikk kom i gang, å pålegge en i forhold til fiskaltollen rimelig sats for en sådan produksjonsavgift. Det kan man si var fasitt av debatten den gang. Jeg vil jo da si at min overraskelse var mere enn stor, da jeg i denne stortingsproposisjon nu leste at den samme høiesterettsadvokat Chr. Blom hadde vært på trappene til Finansdepartementet og bedt om en ytterligere ekstrabeskyttelse av den produksjon det her gjaldt. Og min

forbauselse blev ikke mindre da jeg så at det departement, som selv innrømmet at meget talte for produksjonsavgift, gikk med på å foreslå en slik beskyttelse, en beskyttelse på 20 øre pr. kg. Nu har komiteen nedsatt dette til 10 øre, idet den vel syntes at det blev litt for meget av det gode; men imidlertid foreslås det av flertallet at denne nye fabrikkasjon skal beskyttes for sitt silkeavfall, sine stapelfaser, med en toll på 10 øre pr. kg., og det er bare et mindretall på 3 medlemmer som er imot denne tollsats. Jeg var nokså forbauset. Og jeg er ytterligere forbauset, når jeg leser begrunnelsen her, og ser hvor svak den er, og når jeg ser at en så viktig industri som vår ullindustri allerede i 1925 har fremholdt at dette stoff bør være tollfritt, og at regjeringen i 1925 fant det rimelig at dette silkeavfall blev fritatt for toll, nettop av hensyn til vår ullindustri. De norske ullvarefabrikker skriver - det finnes på side 112 og 113 - at de må fraråde at der i beskyttelsesøiemed legges toll på disse ting her, og de sier at de er "i tvil om hvorvidt det prinsipielt sett vil være heldig og riktig å instituere toll på fabrikkens eventuelle produksjon, før man får visshet for, hvorvidt det angjeldende produkt i virkeligheten vil bli konkurransedyktig." Og de anbefaler prinsipielt "at alle materialer som går inn under fellesbetegnelsen "stapelfaser" blir å innføre tollfritt". I 1925, som sagt, kom departementet til det samme resultat, det står på side 113: "Departementet skal bemerke, at som i den form refererte uttalelse fra kontrollchefen for tollbehandlingen omhandlet, blev silkeavfall i 1925 opført som tollfri. Foranledningen hertil var innkomne andragender fra flere ullvarefabrikker om tollfrihet for varen, der opgaves å bestå av oprevne og kardedde filler av kunstsilke" o.s.v. Nu foreslås det altså til videre beskyttelse av en fabrikk som har 550 000 kroner i årlig beskyttelse for sin produksjon, slik som tollen allerede nu er, en ytterligere toll på dette biprodukt - altså en ytterligere beskyttelse av denne overbeskyttede fabrikk, og til skade for den ullvareproduksjon som vi allerede i årrekker har hatt. Er ikke dette å sette beskyttelsesprinsippet på hodet, så vet ikke jeg.

Votering:

Komiteens innstilling - kr. 0,10 pr. kg. - bifaltes mot 48 stemmer.

Videre var innstillet:

Skinn og huder:

C. med hår- eller fjærbedekning for buntmakerarbeide:

1. som nu.
2. bever, ilder, skunk, nerts, andre slags enn japansk, kolinsky, gaupe, nutria, pensylvan, bisam, muldvarp, gråverk, alle krøllhårede lam- og geitkidskinn med undtagelse av breitschwanz:
 - a. uberedte 1 kg. kr. 6,00
 - b. beredte, løse 1 kg. " 25,00
 - c. beredte, sammensydde .. 1 kg. " 45,00
 - d. beredte i arbeide, buntmakerarbeide 1 kg. " 75,00
3. andre slags:
 - a. uberedte, fri.

- b. som nu.
- c. som nu.
- d. som nu.

Anm. Der tas intet hensyn til o.s.v. som nu.

Vogner, kjerrerr og sleder:

- 1. a, b, c, d, e som nu.

Anm. 1 og 2 som nu.

Anm. 3 For budgett-terminen 1935-36 kan Tolldepartementet på de nærmere betingelser, som av dette fastsettes, tilstå tollfrihet for elektriske automobiler.

Anm. 4 som nu.

Anm. 5 Fortollingsverdien av automobiler, understell til disse og motorsykler som innføres i brukt stand, fastsettes lik fortollingsverdien på fortollingstidspunktet av tilsvarende nye kjøretøier (av ny modell). De nærmere regler herom gis av Tolldepartementet, som kan bestemme at der skal gjøres fradrag i fortollingsverdien for verdiforringelse.

B.

Nedennevnte tollforandringer settes i kraft fra den tid Kongen bestemmer:

Gummier og harpikser:

- 4. gummielastikum og guttaperka i arbeide:
 - c. fottøi, ikke annetsteds nevnt o.s.v. som nu.
 - 1. som nu.
 - 2. som nu.
 - 3. tøisko med såler av gummielastikum 1 kg. kr. 1,25.
 - 4. som nu.

Metaller:

II. i arbeide:

- c. av jern:
 - 3. fjærer:
 - a. som nu.
 - b. som nu.

Anm. Særskilt innførte fjærer der utgjør deler til annetsteds nevnte varer fortolles, med undtagelse av fjærer til sykkelsaler, som fjærer.

Votering:

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

Stivelse og stivelsegummi (dekstrin) samt potetmel, alt med nærmeste innpakning:

- 1. strykeristivelse 1 kg. kr. 0,20
- 2. ellers 1 kg. " 0,16

Alvestad: Mindretallet - 6 av komiteens medlemmer - er uenig i den forhøielse på 4 øre som er foreslått for strykeristivelse. Spørsmålet om beskyttelse av den norske stivelsesfabrikk har jo vært oppe her i Stortinget år efter år helt fra fabrikkens blev anlagt, og Stortinget har alle år funnet at den beskyttelse denne fabrikk har, er mere enn tilstrekkelig, og departementet er av samme opfatning fremdeles. Den vare som det her gjelder, har en innførselsverdi av 35 øre pr. kg. Tollen vil bli, hvis man følger innstillingen, 36 øre pr. kg., det vil si, hvis denne fabrikk, som det er oplyst, fabrikerer 100 tusen kg. stivelse, vil få en tollbeskyttelse av 36 000 kroner. De har 9 arbeidere, det blir altså en beskyttelse med rundt 4 000 kroner pr. arbeider, og selv om man regner fullt ut tollene på råvare, på ris, så vil tollene på 180 tonn ris, som medgår til å fremstille 100 000 kg. stivelse, utgjøre 81 000 kroner. Det blir for denne fabrikk kr. 28 000 i netto beskyttelse, eller over kr. 3 000 pr. arbeider. Med andre ord, en effektiv beskyttelse som er henved 3 ganger så meget som det er utbetalt i arbeidslønn for samtlige arbeidere. Arbeidslønnen er av fabrikkens opgitt til å utgjøre bare kr. 9 600. Men foruten denne beskyttelse kommer jo også det tolltap som staten har ved denne produksjon, og legger man det til, vil man jo komme op i ytterligere kr. 30 000 i tolltap, og tillagt kr. 28 000 i beskyttelse utgjør det kr. 58 000, og da blir jo den beskyttelse som denne stivelsesfabrikk i alt oppebærer, lik ca. kr. 6 000 pr. arbeider. Det er jo mange ganger mer enn det utbetales i arbeidslønn. Ut fra disse tall er det jeg finner, til tross for at jeg har all sympati med at denne produksjon består og utvikler sig, at jeg ikke kan være med på denne foreslåtte forhøielse på en almindelig forbruksartikkel. Jeg tror, at hvis man vil måle beskyttelsen her, så konkurrerer denne vare aldeles ut den beskyttelse som Stortinget gir kunstsilken. Det tror jeg alle som vil regne, også vil forstå. Det eneste nye som nu foreligger i år, det er at fabrikkens, ikke som en trussel, men fordi de virkelig mener det, anfører at de ikke kan holde det gående lenger, på grunn av de høie råvarepriser, og når de ikke kan holde det gående lenger, sier de at de blir nødt til å slutte. Det er det eneste argument som nu foreligger for en tollforhøielse her. Men det er jo et argument som vi alltid hører nær sagt ved enhver anledning når det søkes om tollbeskyttelse. Skal denne fabrikk støttes, hadde jeg mer sympati for at man skulde gå til tollettelse for råvaren, for brekkris, det er jo å foretrekke fremfor tolltillegg på den ferdige vare, et tillegg som ikke står i noe rimelig forhold til prisen på varen. Staten betaler jo drawback for brekkris som utføres til utlandet, i sånne tilfelle får jo rismøllene utbetalt drawback, og da måtte det være mulig å finne en ordning, slik at man istedenfor å betale drawback for det som utføres av landet, også gjorde noen innrømmelse like overfor den avfallsrisen som brukes her i landet i stivelsesfabrikasjonen. Jeg tror nok at selv om de nuværende regler for drawback ikke hjemler adgang til en slik ordning, måtte det med litt godvilje allikevel kunne gjøres på denne måte. Den veien har ialfall jeg mere sympati for, hvis det er flertall i Stortinget for å støtte mere denne produksjon. Jeg vil på mindretallets vegne opta forslag om at strykeristivelse opføres med 16 øre som nu, istedenfor med innstillingens 20 øre pr. kg.

Hognestad: Jeg tror nok at hr. Alvestad ser litt ensidig på tollspørsmålene. Slik som forholdene er nu ute i verden, er vi nok nødt til å beskytte vårt produksjonsliv, enten med toll eller på andre måter. Hr. Alvestad snakket om den store tollbeskyttelse denne bedrift har, men han må være klar over at nødvendighetsartikler som glass og gummisko har langt større tollbeskyttelse enn verdien av hvad de koster å innføre. Mauritzen har søkt om enten å få tollforhøielse på strykeristivelse, eller drawback for den brekkris han bruker. Alle må finne det nokså rimelig at denne fabrikk kunde få denne avfallsstivelse for den samme pris som den nu utføres for. Når denne fabrikk blir stengt og de må utføre all denne brekkris, må staten betale tilbake toll, men får den en beskyttelse, en rimelig beskyttelse, så den kan tilfredsstillte landets forbruk, vil den kunne bruke all den avfallsstivelsen som de norske rismøller produserer, og da spares toll, da behøver ikke staten betale drawback, og da mener jeg at det er rimelig at han får den beskyttelse han har søkt om. Det gjør 7,2 øre i tillegg på hver kg. stivelse, og jeg kan ikke tenke mig at det blir mange deler av en øre på en mansjettskjorte. Hr. Alvestad er klar over at denne fabrikk vil lukke hvis den ikke får litt støtte, og jeg vil bare henvise til de argumenter som hr. Halvorsen brukte, da det gjaldt sinkhvitt. Det gjelder her en fabrikk i mindre målestokk. Der er 9 av 10 arbeidere; men kan den tilfredsstillte landets forbruk og få overtatt det forbruk som er her i landet, vil den kunne utvides til det dobbelte. Jeg tror man bør imøtekomme denne søknaden og ikke hjelpe til å stanse denne bedrift. Hr. Alvestad er klar over at denne mannen har strevet så lenge og finner at det ikke går lenger. Dette er hans siste forsøk. Får han ikke denne imøtekommelse, må bedriften lukke, og all drawback må staten betale tilbake.

Rygh: Jeg skal ikke gå inn på de beregninger hr. Alvestad har anstillet; men der forekommer i innstillingen en prosentsats som jeg vil se et øieblikk på. Det heter at tollbeskyttelsen vil andra til 162 pct. av arbeidslønnen. Det er selvsagt riktig beregnet av departementets folk, men spørsmålet er om det i virkeligheten er riktig med denne sats. Forholdet er det, at når man ser litt nærmere på de forskjellige anførsler, viser det sig at ansøkeren i sine opgaver f.eks. ikke har tatt med en ting som den at han selv i 5 år har gått og arbeidet i denne bedrift, sent og tidlig, først om morgenen og sent om kvelden - ikke en øre har han regnet for det. Og jeg er nokså sikker på at om vi så nærmere på den opstilling han selv har foretatt, og som er grunnlaget for departementets beregninger, vilde vi finne flere poster av lignende slag. Jeg vilde derfor synes det var naturligere å benytte en annen prosentsats som departementet har regnet ut, nemlig den at nettotollen utgjør 25 pct. av salgsprisen for den norske vare, nemlig 16 øre, og salgsprisen er 65 øre. Det høres straks noe rimeligere ut. Men det opplyses også i proposisjonen og i innstillingen at den tyske vare koster 72 øre pr. kg. hjemme; men her i Norge koster den 36 øre pr. kg. Selv om man regner de 16 øre pr. kg. i toll med, blir det ennu et stykke frem til den sats som ansøkeren fremfører som den nødvendige, om det hele skal kunne gå, nemlig 65 øre. Enhver kan jo forstå at med en slik konkurranse som 36 plus 16 øre, må det hele bringe tap. Man kan ikke konkurrere med folk som selger for halve priser.

Denne mann har anlagt denne bedrift med en utgift av 100 a 120 000 kroner. Han har i de siste 4 år hatt 5000 kroner om året i tap og har enda ikke beregnet noe til amortisasjon og til godtgjørelse for sitt eget arbeide. Han har nu tatt den bestemmelse at han vil legge det hele ned, det nytter ikke - d.v.s. hvis han ikke får en smule bedre hjelp enn den han hittil har hatt. Dette er ikke å opfatte som noen trusel; for alle som kjenner denne mann, vet at har han sagt det, gjør han det også, hvis forutsetningene er til stede. Jeg synes ikke at hr. Alvestad skulde forsøke å latterliggjøre dette; for det er mannens virkelige bestemmelse, og man kan være ganske trygg for at det vil skje. Han har søkt om 6 øres tillegg i tollen, og komiteens flertall innstiller på 4 øres tillegg. Jeg synes man skulde la denne ansøker få denne lille ekstrahjelp, så meget at han får litt luft under vingene og får anledning til å kjempe den norske vare inn. Jeg vil derfor anbefale at Stortinget tiltrer flertallets innstilling.

Presidenten: Presidenten vil foreslå at tiden for de talere som herefter tegner sig under behandlingen av l.nr. 781, begrenses til inntil 2 minutter.

Votering:

Presidentens forslag bifaltes enstemmig.

Alvestad: Jeg vil protestere mot hr. Ryghs argumentasjon her. Det er helt uriktig når han sier at jeg har forsøkt å latterliggjøre denne manns anførsler. Jeg har tvertimot sagt omtrent det samme som hr. Rygh nu meddelte, at når denne mann sier han vil nedlegge sin bedrift, er det ikke noen trusel, det er fordi mannen virkelig mener at han ikke kan holde det gående lenger. Det var det jeg sa, og det er ikke å latterliggjøre mannen. Men jeg sa videre at jeg tillegger allikevel ikke dette så stor betydning; for vi har før sett, at når vi behandler tollspørsmål, så sier de det samme alle sammen. Det er jo ikke mange årene siden Stortinget hadde f.eks. spørsmålet om beskyttelse for reperbanene her i landet. Vi fikk dengang ikke bare beskjed om at de måtte nedlegge allesammen, men vi fikk endog lange telegrammer fra hele byer og formannskaper om det samme. Men reperbanene både går og består fremdeles, og kanskje hr. Mauritzen også kommer til å drive sin stivelsesfabrikk i Stavanger selv om Stortinget ikke nu går til noen forhøielse av tollen. Det er bare det jeg har sagt. De tall jeg har nevnt, beviser jo nettopp det, at den tollbeskyttelse han nu har jo levner hr. Mauritzen en ganske pen fortjeneste til ham selv personlig, selv om han ikke har tatt det med i sitt regnestykke. Han har etter egne oppgaver en samlet utbetaling til lønn i alt på 9 600 kroner til 9 arbeidere. Det er nærmest en sultelønn på 1000 kroner pr. arbeider. Beskyttelsen er før over 16 000 kroner i nettobeskyttelse. Hvis man følger flertallet, blir det ca. kr 28 000 netto beskyttelse. Trekker man arbeidslønnene, kr 9 600, fra, så blir det allikevel kr. 18 400 igjen til hr. Mauritzen selv som eier og disponent for denne lille bedrift, og det er inntekter som i ethvert fall ikke alle får som leder en sådan liten bedrift. Jeg anfører disse faktiske opplysninger, og det er tall som det ikke går an å diskutere, for det er faktiske tall. Ut fra den kjensgjerning at denne produksjon

tidligere har en meget god beskyttelse, er det jeg ikke vil være med på å øke den ytterligere i år.

Thv. Mowinckel: Som litt av en fagmann i dette spørsmål kan jeg bare opplyse, at med denne artikkel, stivelse, har det i mange år vært handlet i vårt land fra to store utenlandske koncerns som har behersket markedet. Da så denne lille norske stivelsesfabrikk blev startet, var det under andre prisforhold enn de nuværende, og mannen har forkalkulert sig ved starten, det er min opfatning. Nu er ikke beskyttelsen her verre enn for det norske potetemel - vi kan sette den omtrent i klasse med beskyttelsen for det, men hvorvidt man skal gå høiere, tør være tvilsomt. Jeg tror at den dumping som man kaller det, de priser som de utenlandske koncerns selger stivelse for på det norske marked for å få vekk denne fabrikk, om 1 år eller 2 eller 3 vil ophøre, og at man da igjen vil selge produktene her på vårt marked til den almindelige verdensmarkedspris. Den mann som driver denne fabrikk, kan jo holde ut et par 3 år og se om han ikke greier det da. Denne bedrift har ialfall hatt den norske handelsstands bevåkenhet, vi fører den vare alle sammen.

Presidenten: De efterfølgende talere har en taletid av inntil 2 minutter.

Hognestad: Jeg vil bare si til hr. Alvestad at der er liten harmoni mellom de argumenter han bruker her, og den stilling han tok til kunstsilkefabrikken.

Presidenten: Komiteens innstilling lyder:

Stivelse og stivelsegummi (dekstrin)
samt potetmel, alt med nærmeste innpakning:

1. strykeristivelse 1 kg. kr. 0,20
2. ellers 1 kg. " 0,16

Hr. Alvestad har på mindretallets vegne isteden herfor foreslått den nuværende lydelse under l.nr. 781:

Stivelse og stivelsesgummi (dekstrin) samt potetmel, alt med nærmeste innpakning .. 1 kg. 0,16

Votering:

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og Alvestads forslag bifaltes innstillingen mot 37 stemmer.

Videre var innstillet:

Ull- og ullvarer:

5. gulvtepper, gulvteppetøi:

a. knyttede, også sammensydde og forsynt med frynser:

1. med høist 250 knuter på en lengde av 1 meter 1 kg. kr. 2,25
2. med mere enn 250 knuter på en lengde av 1 meter 1 kg. " 4,00

- b. plysjartede, ikke knyttede, skårne:
1. metervare som nu.
 2. avpassede, også sammen-
sydde og forsynt med
frynser 1 kg. kr. 1,50
- c. andre slags:
1. metervare 1 kg. " 0,75
 2. avpassede, også sammen-
sydde og forsyn med
frynser 1 kg. " 1,10

Presidenten: Presidenten gjør opmerksom på at det i c. 2 er en trykkfeil i innstillingen. Det står: "også sammensydde og forsyn med frynser" - istedenfor: "forsynt med frynser".

Videre var innstillet:

Velosipeder:

Deler til velosipeder:

- a. som nu.
Som ferdig ansees o.s.v.
som nu.
- b. 1. som nu.
2. ellers hvorunder fjærer
alle slags 1 kg. kr. 0,40
Gummiringer, pedal- og brem-
segummi o.s.v. som nu.

Presidenten: Her er det også en trykkfeil, idet det i b. 2 står: "ellers hvorunder fjærer alle slags" - det skal stå: "ellers hvorunder løse fjærer alle slags".

Votering:

Komiteens innstilling under "Ull og ullvarer" og "Velosipeder" bifaltes enstemmig.

Presidenten: Den siste dissens i innstillingen foreligger ved l.nr. 133 og 134, melk og fløte,

- b. 1. sukret kondensert.
2. usukret kondensert og sterilisert.

Moseid: På side 4 i innstillingen er dette tollspørsmål behandlet. Der er et mindretall på 3 medlemmer, Haavardstad, Hognestad og Moseid, som innstiller på at tollen på usukret kondensert melk forhøies fra 12 til 18 øre plus tillegg. Dessuten har hr. Braadland sluttet sig til dette mindretall. I tilfelle spørsmålet skal tas op og denne forhøielse vedtas, må den komme inn under bokstav B. Foranledningen til at dette forslag er fremkommet, er den, at De Norske Melkefabrikker ikke lenger kan opta konkurransen med hollandsk import og dansk import på grunn av særlige forhold ved produksjonen i begge disse land. For Hollands vedkommende betaler melkefabrikkene der nede i gjennomsnitt for 1935 3 øre pr. liter fersk melk. Dette vil ikke si at produsentene der nede får så lite for sin melk; men der ydes statssubvensjon i

forbindelse med den produksjon, slik at der på naturlig grunnlag ikke er konkurransemuligheter for Norge, som har basert sin produksjon på nogenlunde den normale høide på melkeprisen her i landet, vel 14 øre pr. liter. Der foreligger andragende fra Norske Melkeprodusenters Landsforbund om å få forhøiet tollene, inklusive tilleggene, til 40 øre både for sukret og usukret melk. Det er blitt undersøkt gjennom disponenten for dette anlegg, som i høieste grad er interessert i å oprettholde eksporten utad, da det ellers vil være nødvendig å nedlegge disse bedrifter, og han har kunnet opplyse efter de undersøkelser som nu er foretatt i utlandet, at en slik forhøielse av tollsatsen ikke vil medføre noen fare eller ulempe for eksporten fra De Norske Melkefabrikker.

Imidlertid er der opstått et spørsmål som jeg vil få lov til å bringe på bane her overfor komiteens flertall, komiteens ordfører og regjeringen. Det viser sig også at man uten fare for denne eksport vil kunne gå til importregulering på dette område, og da er det sannsynlig at det kunde være en heldigere vei å gå både for å undgå komplikasjoner på andre områder, og fordi det vil være mulig ad den vei også å beskytte mot den konkurranse som nu er opstått når det gjelder tørrmelk til sjokoladeindustrien, margarinindustrien o.s.v. Det er opplyst fra disponenten ved De Norske Melkefabrikker, at importen, særlig fra Holland, i dette år har vært sterkt stigende, og det gjelder da i første rekke import av tørrmelk. Der er i løpet av den senere tid avsluttet et par kontrakter, som er gått de norske melkefabrikker forbi til Holland, og som representerte et kvantum på omkring 1 million liter frisk- melk, og det er på det rene at De Norske Melkefabrikker ikke vil være istand til å opta konkurransen på dette område, nettop på grunn av de urimelig lave melkepriser som i Holland beregnes for melk til kondenseringsbruk. Jeg vil derfor før jeg optar noen debatt om en tollforhøielse her, få lov å spørre sakens ordfører og den ærede finansminister om det ikke vilde være vel så tjenlig å gå til en importregulering på dette område. Jeg er naturligvis opmerksom på at regjeringen ikke på stående fot kan gi noe forhåndsløfte her, men hvis regjeringen prinsipielt ser dette som en bedre utvei og vil uttale sin velvilje overfor spørsmålet og la det undersøke, vil jeg for min del ikke opta forslag om tollforhøielse på dette tidspunkt, og jeg har forstått det så, at mindretallet i det hele er enig i det. Jeg tillater mig å forhøre mig om hvorvidt sakens ordfører og finansministeren finner å kunne gi denne tanke sin tilslutning.

Presidenten: Presidenten vil foreslå at tiden for de talere som herefter tegner sig under behandlingen av l.nr. 133-134, begrenses til inntil 2 minutter.

Votering:

Presidentens forslag bifaltes enstemmig.

Alvestad: Tollene på usukret kondensert melk er nu kr. 4,32 pr. kasse og prisen pr. kasse er kr. 9,00, så de har jo en ganske pen beskyttelse - henved 50 pct. Av den grunn har jeg ikke kunnet være med på noen forhøielse av tollene. Tar vi sukret kondensert melk, er tollene enda høiere, der er den ca. 60 pct. av prisen pr. kasse, men av den vare er der jo ingen innførsel siste år, så der har Norge i øieblikket ingen konkurranse fra noe hold. Det er av den grunn

at komiteens flertall og regjeringen ikke kan gå med på noen forhøielse av tollene. Man må her også erindre at dette er en utpreget eksportartikkel. Til tross for at både eksport og import har gått betydelig ned i det siste, var det ifjor, i den tid vi har statistikk for, fra begynnelsen av året til oktober, eksportert 32 ganger så stort kvantum som det vi innførte her til landet, så vi er jo på plussiden her. Med hensyn til det av hr. Moseid reiste spørsmål om importregulering i stedet for tollpålegg kan jeg for min part si at jeg vilde foretrekke importregulering fremfor tollforhøielse; men importregulering er noe som regjeringen har full adgang til å etablere hvad dag den vil, og vil regjeringen ta det spørsmål op til overveielse og gå til etablering av en slik importregulering, ja, så får regjeringen ha full frihet til å gjøre det og ta både ansvaret og eventuell kritikk hvis den kommer. Jeg mener personlig at Stortinget, når det gjelder spørsmål hvor regjeringen alene har full og hel handlefrihet, der skal Stortinget ikke unødig blande sig i regjeringens disposisjoner; men, som sagt, har jeg valget mellem et tolltillegg og importregulering, da har jeg mest sympati for det siste.

Sundby: Direkte sett er dette ikke noe stort landbruksspørsmål. Så lenge vi har den ordning vi nu har, at det smør og derigjennem den melk vi ikke får avsatt på annen måte, skal gå inn i margarinen, betyr det jo prismessig sett og jordbruksmessig sett ikke så meget om vi blir undersolgt her i vårt land ved dumpingimport av f.eks. kondensert melk; men det er nu allikevel nokså dumt at vi skal innrette oss på denne måte. De to land som eksporterer til oss på dumpingbasis, og da især Holland, beskytter sig nemlig. Som man ser av proposisjonen, har Holland en adskillig høiere tollbeskyttelse enn vi, og Danmark har helt importforbud på dette område. I virkeligheten er det importforbud også i Holland, for tollsatsene er under de forhold som er til stede, prohibitive. England har prohibitive tollsatter, og f.eks. Kuba, som vi eksporterte adskillig til før, har beskyttet sig ved importforbud og derigjennem favorisert sin egen produksjon på dette område. Det som er saken her, er jo ikke at man ber om noen prisforhøielse hverken for kondenseringsfabrikkene eller for norsk landbruk - der er jo bindende erklæringer fra de fabrikkers side som helt behersker markedet, i retning av at de ikke vil benytte hverken en eventuell tollforhøielse eller importregulering til prisforhøielse - men realiteten er at vi er utsatt for en helt meningsløs dumpingimport, som karakteriseres ved det der er oplyst i proposisjonen, at de hollandske kondenseringsfabrikker kjøper den melk de eksporterer, til en pris av 2-3 øre pr. liter helmelk, eller det vi kaller nysilt melk, 2,1 øre for juni 1934 er det oplyst, og 3 øre i gjennomsnitt for 1934. Forklaringen er at den hollandske stat betaler differansen, ca. 6 øre pr. liter, for ingen bonde kan jo klare sig med de priser, så det er så oplagt dumpingeksport som det kan være. Og normalt har vi ingen import av disse varer, det er noe som bare forklares av de meningsløse tilstander som finnes på mange områder når det gjelder landbrukskrisen. Dette har betydning når det gjelder usukret melk, og det skulde ikke være så forferdelig urimelig om man gikk til en tollsats her som den mindretallet har foreslått, og som ligger adskillig under den tollsats Danmark har. Det vil bli 33 øre pr. kg. efter det som foreslås av mindretallet. Danmark har 40 øre, Holland har 30 øre, og begge land har sine

reguleringer på siden av det, slik at import til disse land i virkeligheten er umuliggjort. Jeg har ikke inntrykk av at den stillingtagen som er skjedd på dette område, hverken i departementet eller komiteen, i og for sig skyldes at man synes at tollforhøielsen er stor nok, eller at den ikke kunde være høiere, det som man har begrunnet avslaget med, er "handelspolitiske grunner" som det heter. Og det er visstnok helt prinsipielt man har tatt standpunkt til dette, ikke reelt. Jeg har ialfall fått det inntrykk ved å forespørre på forskjellig hold, at saken er overmåte lett behandlet ut fra prinsipielle synspunkter. Men det som her er avgjørende, er jo hvad eksportørene selv mener. Det var vel også avgjørende ved den forrige sak. Og her er eksportørene representert ved De Norske Melkefabrikker, som jo er en underavdeling av det store verdenskoncern Nestlé. De har derved de aller beste forbindelser i alle land, og har nu ved sitt brev både til komiteens medlemmer og til departementet erklært at de på ny, foruten at de gjorde det ifjor, har undersøkt i de respektive land og er kommet til det resultat, at en tollforhøielse like så litt som importforbud eller regulering på noen måte vil skade deres eksport, og de har selv skoen på og kjenner hvor den klemmer. De vil lide selv, jeg kan næsten si at de vil lide døden, hvis de skader sin eksport. Deres ord her må derfor veie tungt, når de sier dette så uforbeholdent. Dette er ansvarlige folk, som vet hvad de skriver om og uttaler sig om.

Når det gjelder tørrmelk, betyr dette kanskje mest. Det opplyses i de utrykte dokumenter, at det bare i løpet av et par måneder i år har skjedd en import av tørrmelk som representerer 6-700 liter melk på basis av denne dumpereksport fra Holland, priser som våre fabrikker umulig kan konkurrere med, og som må føre til at de må nedlegge sin bedrift. Det er 30 mann det også. Og det betyr så meget at vi må blande inn i margarinen 25 000, kanskje 50 000 kg. mer smør enn vi behøvde, hvis vi beskyttet oss mot denne dumpereksport bare av den ene vare, tørrmelk.

Jeg synes derfor at en importregulering vilde være det naturlige, og jeg kan ikke tenke mig at man, når man behandler denne sak fordomsfritt, vil kunne komme til et annet resultat enn at en importregulering bør gjennomføres. Vi har hatt et lignende forhold når det gjelder smør. Vi prøvde her å forhøie tollsatsen gang efter gang; men også på dette område blev det helt meningsløse tilstander på verdensmarkedet. Vi hadde en verdenssmørpris som ekisterte i en slags ingenmannsland, og som ingen kunde konkurrere med, og til slutt måtte man gå til importforbud for smør under den forrige regjering. Ingen har sett at nogen har protestert mot det, ingen har sett at det har skapt handelspolitiske vanskeligheter. Vi har ingen normal import av det produkt like så litt som av kondensert melk eller tørrmelk, og ingen kan fortenke oss i at vi beskytter oss mot slike meningsløsheter som her finner sted. Jeg håper derfor at det i samklang med den forholdsvis velvillige uttalelse fra komiteens ordfører også vil komme en velvillig uttalelse fra regjeringen om at den vil se på spørsmålet importregulering helt fordomsfritt og behandle det på velvilligste måte. Under den forutsetning synes jeg ialfall at mindretallet her kunde trekke sin dissens tilbake, for importregulering vil være det beste. Spesielt vil det være mer beskyttende på det område hvor vi er truet mest her, nemlig når det gjelder tørrmelkimporten.

Statsråd Indrebø: Det er reist spørsmål her om en importregulering på dette område. Saken blir jo dermed i adskillig utstrekning et utenrikspolitisk spørsmål, og det er selvsagt helt uråd for mig på stående fot å ta standpunkt til et slikt spørsmål. Saken måtte jo da i tilfelle undersøkes nærmere og overveies omhyggelig, og jeg har for så vidt ikke noe imot at en slik undersøkelse blir foretatt.

Presidenten: De efterfølgende talere har inntil 2 minutter.

Moseid: Etter de velvillige uttalelser fra sakens ordfører og den ærede statsråd går jeg ut fra at spørsmålet om importregulering blir undersøkt, og at den blir satt i verk, hvis Regjeringen kommer til det resultat at den lar sig praktisere. Jeg har konferert med mindretallet, og vi er enige om da ikke å opta noe forslag om tollforhøielse således som antydnet i innstillingen.

Med det samme vil jeg gjerne få nevne et spørsmål i denne forbindelse. Vi har hatt en meget stor eksport av kondensert melk til Kuba, som utenriksministeren nevnte i sin redegjørelse i formiddag, og jeg vil henstille at Regjeringen under eventuelle forhandlinger med Kuba vil søke å beholde det som det lar sig gjøre av denne eksport. For øieblikket er den helt borte, da der er helt importforbud der.

Bruun: Jeg kan ikke forstå at det skal være så dumt å innrette sig på denne måte, som hr. Sundby sa. Når man ser på statistikken for 1934, - dette gjelder sukret og usukret melk og ikke tørrmelk, som nu er kastet inn i siste øieblikk - så importerte vi i 1934 bare for 24 000 kroner - det er vel ikke mere enn hvad hr. Sundby produserer melk for på sitt eget fjøs - mens vi hadde en eksport til en verdi av kr. 1 210 000 og en eksport som for en stor del gikk til Hollandsk Ostindien, altså til en koloni tilhørende et land fra hvilket denne lille import er skjedd. Det kan vel ikke være så forferdelig dumt da når vi eksporterer for 1,2 million og importerer bare for 24 000 kroner? Jeg synes tvertimot det vilde være meget risikabelt for den lille imports skyld å risikere en så stor eksport, for vi vet jo det idag at enhver eksport må der også ligge en import til grunn for.

Lykke: Såvidt jeg forstår, er spørsmålet nu kommet inn på en artikkel som slett ikke er omhandlet hverken i proposisjonen eller innstillingen, nemlig tørrmelk. Da vi hadde besøk av denne fabriks disponent, nevnte han ikke med et ord tørrmelk. Det er en vare som jeg ikke visste engang at denne fabrikk produserer. Det er formodentlig en vare som brukes av sjokoladefabrikkene, og som altså konkurrerer med den hollandske tørrmelk. Jeg har intet imot at Regjeringen undersøker hvorvidt det vil være formålstjenlig å lage importregulering på tørrmelk; men det har intet med kondensert melk å gjøre, for derav importeres ikke noe kvantum som kan komme inn under importregulering.

Sundby: Hr. Bruun debatterer jo ut fra feilaktig forutsetning, det er naturlig at man ikke kan sette sig inn i alt. Hr. Bruun sa at den vesentligste eksport av kondensert melk foregikk til Hollandsk Ostindien. Det er imidlertid helt bagatellmessig det som går dit, og det er bare sterilisert melk. I et brev som foreligger

til flere av komiteens medlemmer, er det omtalt hvor meget det er. Det er visst en 5-6000 liter helmelk det tilsvarer, og de sier selv at det er bagatellmessig og berører i det hele ikke importreguleringsspørsmålet, som kun gjelder hovedlandet Holland. Og det er jo slett ikke riktig når man her regner med den lille import som er. En liten import kan være temmelig ødeleggende. Vi hadde det samme på trelastområdet, vi måtte gå til importregulering. Sverige protesterte, men gikk selv året etter til importregulering for å beskytte sig mot en meningsløs import fra Finland, på samme måte var det med smør. Det var en helt bagatellmessig import, men vi måtte beskytte oss ved importforbud, fordi den eksport fra de forskjellige land som foregikk til dumpingpriser på verdensmarkedet, var ødeleggende. At det er et så lite kvantum det dreier sig om, er derfor ikke avgjørende, og jeg tror importen betyr fullt så meget når det gjelder kondensert melk som tørrmelk. Hr. Bruun gikk ut fra at eksportinteressene kunde bli skadelidende. Men de eneste som her har eksportinteresser, er De Norske Melkefabrikker, underavdeling under Nestlé, og leser man hvad de har skrevet, vil man se at de har anstillet undersøkelser i alle land hvortil de har eksport, og de har ved sine representanter hatt anledning til å gjøre de beste undersøkelser. Resultatet er at øket toll eller importforbud hverken vil eller kan skade deres eksportinteresser, det er deres egen uttalelse. Det er ikke grunn til å sette sig til overdommer over dem som selv har skoen på.

Presidenten: Intet forslag er fremsatt.

Alvestad: Komiteen har, som jeg sa da jeg begynte denne debatt, en tilleggsinnstilling. Det gjelder elektriske apparater og isolerte ledninger. De varer som her foreslås forandret, er radiatorer og likeretterer. Av radiatorer innførtes i 1933 ca. 159 000 stykker. Det tollbeløp det innbragte, var beregnet etter en verdi ved innførselen av litt under 2 kroner pr. stk. Med 20 pct. beskyttelsestoll eller tollbeskatning så blev tollene ca. 72 øre i gjennomsnitt for disse radiatorer. Nu foreslår Regjeringen at radiatorer og likeretterer skal gå over fra verditoll til stykketoll, og komiteen foreslår med en enkelt forandring fra Regjeringens forslag følgende endrede tariffbestemmelser:

"Elektriske apparater og isolerte ledninger:

- a. dynamoer, motorer og transformatorer, omformere, likerettere, undtagen likeretterer anvendelig til radiomottagere, strømbrytere, motstandsrammer og sikkerhetsapparater, elektriske lampeholdere med eller uten strømbrytere:
 - 1. som nu.
 - 2. som nu.
- k. mottagerapparater, høttalerapparater og hodetelefoner for kringkasting samt deler dertil, ikke annensteds nevnt:
 - 1. radiatorer, hvorunder likeretterer 1 stk. kr. 0,50
 - 2. ellers a.v. 20 pct."

Endringen forutsettes i tilfelle satt i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

Regjeringen hadde for den post som komiteen innstiller med 50 øre, foreslått 60 øre, men såvidt jeg forstod finansministeren, har

han ikke noe å innvende mot komiteens innstilling. Dette tillegg er således komiteens enstemmige innstilling.

Presidenten refererte komiteens tilleggsinnstilling.

Votering:

Komiteens tilleggsinnstilling bifaltes enstemmig.

Presidenten: Videre foreslår komiteen: "Finans- og Tolldepartementet bemyndiges til å foreta de nødvendige endringer i tariffens løpenummere."

Votering:

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Presidenten: Presidenten foreslår at den vedtatte tolltariff blir å bekjentgjøre efter Finans- og Tolldepartementets nærmere bestemmelse - og anser det som enstemmig bifalt.

Alvestad: Vi er jo ferdige med tolltariffen, men det er et par spørsmål vedrørende tolletatens rekruttering som jeg vil berøre med noen ord. Reglementskomiteen har under tollovens behandling pekt på at man anser det absolutt påkrevet at der ofres det nødvendige for å heve personalets kvalitet. Den fagskole som vi nu har fått, vil jo på mange måter rette på forholdene; men dette gjelder ikke rekrutteringen ved den underordnede etat eller ved kassererkontorene. Statsrevisjonen er blitt opmerksom på at ved samme tollsted, på samme kontor, tjenestgjør ektefeller, beslektede, besvogrede o.s.v., det er på mange steder blitt noe av en familieanstalt. Statsrevisjonen har i den anledning skrevet til Finans- og Tolldepartementet at der ved rekrutteringen må tas fornødent hensyn til at de underordnede på dette område må ha tilstrekkelige kvalifikasjoner for tolltjenestens art og viktighet. Til slutt sier Statsrevisjonen at det er nødvendig at tollkasserere, særlig ved de større tollsteder, har kyndighet og øvelse i regnskapsførsel. Jeg vil ikke gå videre inn på dette nu, jeg vil bare be Regjeringen om å ofre denne side ved tolletaten sin fortsatte opmerksomhet.

Alf Mjøen: Jeg vil bare rette en henstilling til komiteen, eventuelt til presidenten. Vi har i gamle dager behandlet tolltariffen på den måte, at representantene hadde selve tolltariffen for sig og at presidenten leste op bokstav efter bokstav efter alfabetet, og dissensene blev behandlet efter dette for hvert løpenummer. Skal man finne en dissens, må man nu lete den frem foran i innstillingen, og i selve konklusjonspostene står ikke engang et eneste løpenummer. Det gir ikke en god oversikt. Jeg sier ikke dette av hensyn til mig selv, jeg kan nok finne frem; men man må tenke på at der er mange nye representanter, og jeg ser omkring mig at man har vanskelig for å finne frem. Jeg vil henstille at man bruker den gamle, gode fremgangsmåte at man leser op bokstav efter bokstav, og så tar man løpenummerne efter hvert som de henhører under vedkommende bokstav.

Alvestad: Til det siste som hr. Mjøen uttaler, vil jeg gjøre opmerksom på at løpenumrene har man sløifet de siste år, for de skifter stadig vekk. Hvis hr. Mjøen vil se på tolltariffene for de siste år, vil han se at samme artikkel har skiftende løpenummer. Ellers vil jeg gjøre opmerksom på at innstillingen nu er greiere enn noen gang før. I premissene står der under hver post foruten løpenummer i tariffen på hvilket sidetall man finner saken i proposisjonen, så det skulde være lett å finne frem for den som vil.

Lykke: Det var det jeg vilde si at som hr. Mjøen vil se, er der på innstillingens første side inntatt et register over alle poster som behandles, og der står henvist til sidetallet i proposisjonen.

Protokollen for formiddagens og ettermiddagens møte for lukkede dører blev derpå oplest uten å foranledige noen bemerkning.

Møtet hevet kl. 19.55.